

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

dokonanej w dniach 13-14 kwietnia 2015 r. na kierunku *Filologia* prowadzonym w obszarze i dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinach naukowych językoznawstwo oraz literaturoznawstwo na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim realizowanym w formie studiów stacjonarnych na Wydziale Nauk o Zdrowiu i Nauk Społecznych Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Wojciech Kalaga – członek PKA
członkowie: dr hab. Ariadna Strugielska – ekspert merytoryczny PKA
dr hab. Marek Cieszkowski – ekspert merytoryczny PKA
mgr Agnieszka Socha-Woźniak – ekspert PKA ds. formalno-prawnych
Mateusz Mrozek – ekspert PKA ds. studenckich, przedstawiciel PSRP

Krótką informacją o wizytacji

Należy wskazać przesłanki wizytacji (własna inicjatywa PKA, wniosek ministra, wniosek uczelni) oraz czy jest to pierwsza czy kolejna wizytacja (w tym przypadku informacje, w którym roku została przeprowadzona i jakie były jej wyniki przedstawić w Załączniku nr 3)

Ocena jakości kształcenia na kierunku *Filologia* prowadzonym w Państwowej Szkole Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej przeprowadzona została z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac przyjętego przez Prezydium PKA na rok akademicki 2014/2015. Komisja po raz drugi oceniała jakość kształcenia na powyższym kierunku. Informacje na temat wyniku poprzedniej oceny zamieszczone zostały w Załączniku nr 3 do niniejszego Raportu.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Poprzedzona była zapoznaniem się Zespołu Oceniającego z przedłożonym przez Uczelnię Raportem Samooceny oraz podziałem zadań pomiędzy członków Zespołu. Raport z wizytacji opracowano na podstawie Raportu Samooceny oraz dokumentacji przedstawionej przez Uczelnię w toku wizytacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni oraz Wydziału Nauk o Zdrowiu i Nauk Społecznych, pracownikami i studentami ocenianego kierunku, hospitacji zajęć, wizytacji infrastruktury dydaktycznej oraz przeglądu losowo wybranych prac etapowych i dyplomowych wraz z ich recenzjami.

Władze Uczelni i Wydziału stworzyły bardzo dobre warunki do pracy Zespołu Oceniającego PKA.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1. **Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę¹.**

- 1) Koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki.

Misję i strategię PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej (PSW) określił Senat Uchwałą nr 74/20122 z dnia 16 grudnia 2011 r. w sprawie: *uchwalenia Strategii Rozwoju Uczelni Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej*, ze zmianami dokonanymi uchwałami: Nr 81/2012 z dnia 20 lipca 2012 r. oraz Nr 147/2012 z dnia 16 listopada 2012 r. Aktualizacja Strategii Uczelni z lat 2011-2018 na lata do 2020 nastąpiła Uchwałą Nr 8/2015 z dnia 13 marca 2015 r.

Misją PSW jest dążenie do przekształcenia uczelni w nowoczesną akademicką szkołę wyższą poprzez kształcenie młodzieży na wysokim poziomie jakościowym na studiach I, II i III stopnia ze szczególnym uwzględnieniem kierunków medycznych, ekonomicznych, technicznych i społeczno-humanistycznych, a także inicjowanie i prowadzenie badań naukowych oraz działań na rzecz rozwoju miasta i regionu. Nadrzędnym, określonym w Strategii PSW, celem strategicznym jest stworzenie nowoczesnej uczelni kształcącej wysoko wykwalifikowanych pracowników na potrzeby lokalnej gospodarki, oświaty i służby zdrowia. Strategia Uczelni zakłada 9 celów strategicznych: przygotowanie warunków do utworzenia Akademii Białskiej w roku akademickim 2018-2019; rozwój kadry naukowo-dydaktycznej, działalności dydaktycznej, działalności naukowo-badawczej, infrastruktury uczelni, współpracy międzynarodowej; zwiększenie roli uczelni w regionie; doskonalenie procesu zarządzania i podnoszenia jakości w uczelni oraz aktywizację społeczności akademickiej.

W związku z założoną w Strategii PSW zmianą struktury organizacyjnej Uczelni od 1 września 2013 r. obowiązuje struktura wydziałowa, zaś jednostką odpowiedzialną za kształcenie na kierunku *Filologia* jest Wydział Nauk o Zdrowiu i Nauk Społecznych (poprzednio kierunek prowadzony był w Instytucie Neofilologii).

Strategia Rozwoju Wydziału Nauk o Zdrowiu i Nauk Społecznych przyjęta została na posiedzeniu Rady Wydziału w dniu 25 września 2014 r. Uchwałą Nr 26/2013-2014 w sprawie *przyjęcia Strategii Rozwoju Wydziału Nauk o Zdrowiu i Nauk Społecznych na lata 2014-2017*. W *Strategii Rozwoju Wydziału* zawarta jest także jego Misja.

Kierunek *Filologia* utworzony został po pozytywnym zaopiniowaniu dokumentów przez Senat oraz skierowaniu przez Rektora Uczelni stosownego wniosku do ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego. Minister Edukacji Narodowej i Sportu potwierdził Decyzją Nr DSW-2-BR-4002-191/04 z dnia 21 czerwca 2004 r. uprawnienie Uczelni do prowadzenia studiów pierwszego stopnia na kierunku *Filologia*, przyporządkowując do ocenianego kierunku studiów specjalności zawodowe: język angielski, język niemiecki (obecnie specjalność wygaszona) i język rosyjski.

Koncepcja kształcenia założona na ocenianym kierunku jest w sposób właściwy powiązana z misją Uczelni oraz ze strategią jednostki przez następujące cele strategiczne i operacyjne realizowane w Zakładzie Neofilologii: stworzenie oferty kształcenia łączącej teorię z praktyką, ze szczególnym naciskiem położonym na umiejętności praktyczne, zgodnie z nadrzędnym celem PSW, jakim jest kształcenie wykwalifikowanej kadry na potrzeby lokalnej gospodarki; doskonalenie oferty kształcenia oraz programów studiów poprzez dostosowywanie oferty edukacyjnej do oczekiwań studentów oraz specyfiki lokalnego rynku pracy, co uwidacznia się w ofercie specjalizacji zawodowych oferowanych na kierunku; rozwijanie współpracy z lokalnym otoczeniem interesariuszy zewnętrznych, ze szczególnym uwzględnieniem instytucji edukacyjnych; stworzenie oferty studiów podyplomowych

¹ Punkty 1 – 8 wraz z podpunktami odpowiadają kryteriom określonym w Statucie Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

skierowanych do środowisk czynnych zawodowo (Język angielski w biznesie, obsłudze transgranicznej i lotniczej, Kształcenie nauczycieli języka angielskiego, Kształcenie tłumaczy języka angielskiego, Język rosyjski w biznesie, obsłudze transgranicznej i lotniczej, Kształcenie nauczycieli języka rosyjskiego); aktywizację społeczności akademickiej i rozwój kół naukowych (Studenckie Koło Naukowe Rusycystów i Studenckie Koło Naukowe Anglistów); poprawę jakości kształcenia przez wdrożenie oraz doskonalenie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia (powołanie Wydziałowej Komisji do Spraw Programów i Oceny Jakości Kształcenia, Komisji Programowej Zakładu Neofilologii PSW oraz Zakładowej Komisji do Spraw Zapewnienia Jakości Kształcenia).

Oferta kształcenia na kierunku *Filologia* jest różnorodna. Obejmuje ona dwie specjalności: *Filologię angielską* i *Filologię rosyjską*, oraz szereg modułów specjalizacyjnych: Język rosyjski w biznesie, Język rosyjski w obsłudze transgranicznej, Język rosyjski w biznesie turystycznym i hotelarskim oraz moduł glottodydaktyczny, moduł literacko-kulturowy i moduł translatorski. Innowacyjność programu kształcenia na ocenianym kierunku polega na uwzględnieniu w nim specyfiki regionu (specjalizacja transgraniczna i biznesowa na specjalności *Filologia rosyjska*), oraz dynamiki rynku pracy w przypadku specjalizacji nauczycielskiej, gdzie nacisk położono na kształcenie nauczycieli języka angielskiego dla 1 i 2 etapu edukacyjnego. Elastyczność oferty widoczna jest natomiast w wygaszeniu specjalizacji nauczycielskiej na specjalność *Filologia rosyjska* i zastąpieniu jej specjalizacją Język rosyjski w obsłudze transgranicznej. Zarówno różnorodność i innowacyjność oferty kształcenia, jak i jej elastyczność należy ocenić pozytywnie.

Podsumowując, koncepcja kształcenia rozwijana w Zakładzie Neofilologii jest spójna z misją Uczelni i strategią jednostki dzięki działaniom mającym na celu uwypuklenie roli uczelni w regionie, rozwój kadry naukowo-dydaktycznej oraz działalności dydaktycznej i naukowo-badawczej, oraz poprzez doskonalenie procesu zarządzania i jakości w Zakładzie oraz aktywizację jego interesariuszy wewnętrznych.

- 2) Wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju.

Koncepcja kształcenia na kierunku *Filologia* (studia I stopnia, profil ogólnoakademicki), prowadzonym w PSW w Białej Podlaskiej na Wydziale Nauk o Zdrowiu i Nauk Społecznych w Zakładzie Neofilologii została wypracowana z odpowiednim uwzględnieniem propozycji interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych.

W procesie definiowania perspektyw rozwoju kierunku, celów i efektów kształcenia oraz dostosowywania do nich programów studiów brali udział nauczyciele akademicy i studenci kierunku *Filologia*, co ZO ustalił na podstawie rozmów przeprowadzonych z przedstawicielami kadry naukowo-dydaktycznej i studentów ocenianego kierunku oraz sprawozdań z działalności Komisji ds. Zapewniania Jakości Kształcenia w Zakładzie Neofilologii. Do interesariuszy wewnętrznych mających udział w kształtowaniu koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku należy także zaliczyć Uczelnianą Komisję ds. Programów Studiów, Dydaktyki i Wychowania, Sekcję Praktyk i Biuro Karier PSW, oraz członków uczelnianych, wydziałowych oraz zakładowych komisji funkcjonujących w ramach wewnętrznego systemu do spraw zapewniania jakości kształcenia. Na podstawie rozmów z interesariuszami wewnętrznymi ZO zaleca jednak usprawnienie komunikacji między

przedstawicielami komisji zakładowej i wydziałowej, i tym samym umożliwienie większego wpływu inicjatyw oddolnych na kształtowanie koncepcji kształcenia na kierunku *Filologia*.

Podczas tworzenia programu nauczania na kierunku zasięgnięto opinii interesariuszy zewnętrznych, do których można zaliczyć lokalne szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne, biura podróży oraz firmy prowadzące współpracę z zagranicznymi partnerami. Dla udokumentowania udziału interesariuszy zewnętrznych przedstawiono Zespołowi Oceniającemu 10 opinii podpisanych przez interesariuszy zewnętrznych współpracujących z ocenianym kierunkiem, w których zaakceptowano cele i efekty kształcenia na kierunku *Filologia*. Dokumentacja ta, potwierdzająca sformalizowany charakter współpracy między Zakładem Neofilologii a lokalnym otoczeniem społeczno-gospodarczym, została uzupełniona o 2 potwierdzenia, będące świadectwem mniej sformalizowanych kontaktów z interesariuszami zewnętrznymi, w ramach których studenci ocenianego kierunku mogą sprawdzić się w roli organizatorów imprez i konkursów oraz uczestniczyć w pracy komisji konkursowych. Interesariusze zewnętrzni mają również wpływ na kształtowanie koncepcji kształcenia przez bezpośredni kontakt ze studentami ocenianego kierunku i ich opiekunami w trakcie praktyk zawodowych i pedagogiczno-psychologicznych oraz dydaktycznych.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego² w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku w sposób właściwy nawiązuje do misji Uczelni i odpowiada celom określonym w strategii Państwowej Szkoły Wyższej w Białej Podlaskiej oraz odpowiednio nawiązuje do celów strategicznych Wydziału odpowiedzialnego za prowadzenie kierunku. Oferta kształcenia spełnia wymogi różnorodności, innowacyjności i elastyczności.

2) Interesariusze wewnętrzni (pracownicy i studenci) biorą udział w procesie ustalania koncepcji kształcenia. Udział interesariuszy zewnętrznych w procesie określania koncepcji kształcenia kierunku, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju odbywa się zarówno w sposób sformalizowany, poprzez opiniowanie koncepcji kształcenia, jak i przez kontakty bezpośrednie (np. w ramach praktyk studenckich) oraz nieformalne kontakty (np. w trakcie imprez kulturalno-oświatowych). Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych należy uznać za właściwy.

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie.

- 1) Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i profilu, kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku; zakładane efekty kształcenia na kierunkach o profilu praktycznym uwzględniają oczekiwania rynku pracy lub wymagania organizacji zawodowych, umożliwiające uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu, a na kierunkach o profilu ogólnoakademickim wymagania formułowane dla danego obszaru nauki, z której kierunek się wywodzi; opis efektów jest publikowany.

Uchwalanie planów i programów studiów na kierunku *Filologia* odbywa się zgodnie z przyjętymi w Uczelni procedurami określonymi w Statucie PSW. Program studiów dla wizytowanego kierunku, począwszy od roku akademickiego 2012/2013, dostosowany został

² według przyjętej skali ocen: wyróżniająco, w pełni, znacząco, częściowo, niedostatecznie;

do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. Nr 253, poz. 1520). Efekty kształcenia dla kierunku *Filologia* Senat Uczelni zatwierdził Uchwałą Nr 48/2012 z dnia 22 czerwca 2012 r. w sprawie zatwierdzenia efektów kształcenia na kierunku *Filologia*.

Kształcenie na kierunku *Filologia* obecnie realizowane jest w oparciu o plany studiów i programy kształcenia przyjęte przez Senat Uczelni Uchwałą Nr 21/2013-2014 z dnia 25 września 2014 r. Oceniany kierunek został przyporządkowany do obszaru nauk humanistycznych, dziedziny nauk humanistycznych oraz dyscyplin: językoznawstwo i literaturoznawstwo. Kształcenie prowadzone jest w ramach profilu ogólnoakademickiego.

Efekty kształcenia, wokół których zostały stworzone programy kształcenia, wynikają z obszarowych efektów kształcenia dla nauk humanistycznych zawartych w KRK. Kierunkowe efekty kształcenia zakładane przez jednostkę na ocenianym kierunku są w pełni zgodne z wymogami Krajowych Ram Kwalifikacji i koncepcją rozwoju kierunku, która zakłada tworzenie programu kształcenia zorientowanego na oryginalność wynikającą ze specyfiki uwarunkowań geograficzno-gospodarczych. Koncepcja ta zauważalna jest szczególnie na poziomie efektów kierunkowych przypisanych specjalizacjom na kierunku *Filologia* w ramach specjalności *Filologia angielska* (moduł glottodydaktyczny) i *Filologia rosyjska* (Język rosyjski w obsłudze transgranicznej). Programy kształcenia w zakresie specjalizacji nauczycielskiej są także zgodne z Rozporządzeniem z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. 2012, poz. 131).

Kierunkowe efekty kształcenia zostały zdefiniowane w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych; prawidłowo przyporządkowano je efektom obszarowym i ujęto w tabelaryczne zestawienie zgodnie z wymogami ministerialnymi.

Cele, efekty i treści kształcenia zostały rozpisane na nauczane przedmioty i zebrane w blok pięciu modułów na specjalności *Filologia angielska* i czterech modułów na specjalności *Filologia rosyjska* (różnica wynika z prowadzenia na specjalności *Filologia angielska* obowiązkowej specjalizacji nauczycielskiej, której przyporządkowany jest moduł przedmiotów specjalizacyjnych, obejmujących aspekty psychologiczno-pedagogiczne oraz dydaktykę).

Efekty kształcenia realizowane w ramach poszczególnych przedmiotów są odpowiednim nawiązaniem do kierunkowych efektów kształcenia. Konstrukcja przedmiotowych kart modułów kształcenia zawiera precyzyjne odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia, metod kształcenia oraz form ich weryfikacji.

Podsumowując, możliwość osiągnięcia kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia poprzez realizację szczegółowych efektów kształcenia dla przedmiotów, grup przedmiotów i praktyk zawodowych należy ocenić pozytywnie.

Opis założonych efektów kształcenia jest dostępny na stronie internetowej Uczelni oraz poprzez Wirtualny Dziekanat. . Na początku każdego z kursów prowadzący zajęcia przedstawia także studentom zamierzone efekty kształcenia. W trakcie spotkania z przedstawicielami ZO studenci wykazali się wiedzą na temat tego, gdzie w razie potrzeby szukać interesujących ich treści.

- 2) Efekty kształcenia danego programu zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne.

W opinii Zespołu Oceniającego efekty kształcenia zapisane w matrycach i sylabusach zostały sformułowane w sposób komunikatywny, zrozumiały i sprawdzalny. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym studenci potwierdzili, że przedstawiane treści kształcenia oraz warunki zaliczania przedmiotów są dla nich zrozumiałe i nie budzą wątpliwości.

- 3) Jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiając weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągania efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia; system ten jest powszechnie dostępny.

Podstawowe zasady oceny efektów kształcenia określone zostały Regulaminie Studiów zatwierdzonym Uchwałą Nr 14/2014 Senatu PSW im Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej z dnia 21 lutego 2014 r. W Regulaminie opisano m.in. zasady zaliczenia zajęć, zaliczenie semestru oraz roku studiów, a także zasady związane z procesem dyplomowania i praktykami studenckimi. Jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiając weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągania efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia.

System weryfikacji zakładanych efektów kształcenia jest w ramach kierunku *Filologia* rozbudowany, wielostopniowy, co odpowiada specyfice kierunku. Weryfikacja cząstkowa odbywa się regularnie w trakcie zajęć dydaktycznych. Weryfikacja ta spełnia kryteria, założenia i cele programu studiów, wzmacnia proces uczenia się, sprawdza, czy student podlega przejrzystemu systemowi oceny oraz realizuje kierunkowe i obszarowe efekty kształcenia. Metody i formy weryfikacji osiąganych efektów kształcenia obejmują techniki kontroli postępów studentów w postaci prezentacji, sprawozdań, ustnych i pisemnych odpowiedzi na zadawane pytania w trakcie trwania semestru, końcowe wyniki pracy indywidualnej i grupowej oraz udział w seminariach.

Metody weryfikacji zakładanych efektów kształcenia są wystandardyzowane i zależą od kategorii efektów kształcenia. W kategorii wiedzy są to egzaminy (ustne lub pisemne), kolokwia i prace kontrolne z wykorzystaniem różnych typów zadań (np. eseje, raporty, pytania otwarte, pytania ustrukturyzowane, testy wielokrotnego wyboru), które ukierunkowane są na sprawdzenie wiedzy połączonej ze zrozumieniem, umiejętnością analizy i syntezy, oraz rozwiązywania problemów. Kategorie umiejętności i kompetencji społecznych weryfikowane są z wykorzystaniem projektu, wypracowania, studium porównawczego, studium przypadku, prezentacji, w tym wystąpień indywidualnych i zespołowych. Metody weryfikacji efektów kształcenia są zatem właściwe dla poszczególnych kategorii.

ZO stwierdza, że sylabusy poszczególnych modułów zawierają opis sposobu weryfikacji efektów realizowanych przez przedmioty: uwzględniono w nich odniesienia do efektów kierunkowych oraz założone sposoby ich weryfikacji. Dobór sposobów weryfikacji poziomu osiągnięcia założonych efektów kształcenia jest poprawny i odbywa się dzięki określonym w sylabusach modułów metodom ewaluacji cząstkowej i sumującej. Studenci wyrazili także opinię, że wykładowcy na ogół przestrzegają ustalonych przez siebie zasad oraz wymagań względem osiąganych przez studentów efektów kształcenia. Zdarzają się jednak przypadki, w których treść dostępna w sylabusach odbiega od tej, która jest prezentowana na zajęciach. Rozwiązaniem tej sytuacji może być pogłębienie analizy przeprowadzanej w ramach systemu zapewniania jakości kształcenia o ocenę zgodności treści realizowanych przez nauczycieli akademickich podczas zajęć z informacjami zawartymi w sylabusach.

Sposób weryfikacji założonych efektów kształcenia z punktu widzenia wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych został przeanalizowany również na etapie procesu dyplomowania. Jak wspomniano wcześniej, ogólne zasady dyplomowania zawarte zostały w Regulaminie studiów Uczelni (§ 33-38). W Uczelni obowiązują ponadto zatwierdzone Zarządzeniem Nr 8/2014 Rektora PSW z dnia 11 marca 2014 r. *Zasady dyplomowania obowiązujące na Wydziale Nauk o Zdrowiu i Nauk Społecznych oraz Wydziale Nauk*

Technicznych i Ekonomicznych Państwowej Wyższej Szkoły im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej. Zasady dyplomowania określają Zasady pisania pracy dyplomowej, Informację ogólną dla osób przystępujących do egzaminu dyplomowego oraz Karta Pracy Dyplomowej, stanowiące Załączniki do powyższego Zarządzenia.

Proces dyplomowania rozpoczynają zajęcia proseminarium (na specjalności *Filologia angielska*) prowadzone w IV semestrze studiów oraz seminarium dyplomowego (na obu specjalnościach) organizowane w V i VI semestrze studiów. Podczas tych zajęć prowadzący oraz promotorzy prac dyplomowych przedstawiają studentom wymogi formalne pisania prac dyplomowych oraz procesu dyplomowania. Pracę dyplomową student wykonuje pod kierunkiem promotora. Wybór promotora odbywa się na podstawie deklaracji wyboru tematyki pracy (dziedziny/dyscypliny) przez studenta. Promotorami dyplomowych prac są obecnie osoby ze stopniem naukowym profesora, doktora habilitowanego lub doktora, co należy uznać za działanie naprawcze w pełni zgodne z zaleceniem poprzedniej wizytacji PKA w roku 2009.

Kolejnym działaniem wynikającym z wdrożenia zaleceń ZO PKA wizytującego kierunek w 2009 r. jest wprowadzeniem od roku akademickiego 2013/2014 procedury antyplagiatowej w Zakładzie Neofilologii. Procedurze antyplagiatowej podlegają wszystkie prace dyplomowe. Pozytywna weryfikacja antyplagiatowa oraz uzyskanie pozytywnych recenzji promotora i recenzenta są warunkiem dopuszczenia studenta do egzaminu dyplomowego. Ponadto student musi mieć zaliczone wszystkie przedmioty i praktyki przewidziane w planie studiów i programie kształcenia, musi złożyć wszystkie egzaminy i uzupełnioną kartę okresowych osiągnięć studenta. Egzamin dyplomowy odbywa się przed Komisją i jest egzaminem ustnym. Po prezentacji pracy dyplomowej student odpowiada na trzy pytania o tematyce związanej z kierunkiem studiów i wybraną specjalnością. Przy ocenie egzaminu dyplomowego stosuje się skalę ocen obowiązującą w Uczelni. Ocena stanowi średnią arytmetyczną ocen uzyskanych z odpowiedzi na poszczególne pytania. Z egzaminu dyplomowego sporządza się protokół podpisany przez członków i przewodniczącego komisji.

Ważnym elementem weryfikacji efektów kształcenia są praktyki studenckie: zawodowe i psychologiczno-pedagogiczne. Zasady odbywania praktyk określa *Regulamin Praktyk* zatwierdzony Zarządzeniem Rektora Nr 25/2014 z dnia 12 maja 2014 r. w sprawie: *wprowadzenia Regulaminu Praktyk Wydziału Nauk o Zdrowiu i Nauk Społecznych, Wydziału Nauk Technicznych i Ekonomicznych Państwowej Wyższej Szkoły im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej*. Na kierunku *Filologia* dla każdej ze specjalizacji obowiązuje *Program praktyk* opracowany przez Opiekuna Praktyk – osobę sprawującą nadzór nad organizacją i koordynacją praktyk. Dydaktyczni opiekunowie praktyk powołani zostali zgodnie z Regulaminem Praktyk przez Rektora Uczelni na wniosek Dyrektora Instytutu Neofilologii.

W czasie odbywania praktyk student weryfikuje możliwości praktycznego zastosowania wiedzy i umiejętności zdobytych podczas zajęć na Uczelni. Realizacja programu praktyk zawarta jest w udokumentowanym Dzienniku Praktyk oraz raportach z praktyk i odbywa się zgodnie z programami i regulaminami praktyk.

Na podstawie przedstawionych w toku spotkania z przedstawicielem ZO opinii, należy stwierdzić, że w ocenie studentów system weryfikacji postępów w nauce stosowany na ocenianym kierunku studiów pozwala na standaryzację wymagań, zapewnia niezbędną przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen. Zasady oceniania i zasady zaliczania przedmiotów są dostępne odpowiednio w Regulaminie Studiów oraz w sylabusach przedmiotów. Oba dokumenty są łatwo dostępne w Internecie. Warto podkreślić, że nauczyciele akademicy przedstawiają treści sylabusów, w tym zasad oceniania i zasad zaliczeń na pierwszych zajęciach z danego przedmiotu, co jest niewątpliwie dobrą praktyką. Studenci wskazali jednak, że nie na wszystkich zajęciach ta zasada jest przestrzegana.

W raporcie samooceny przedstawiono informacje na temat skali i przyczyn odsiewu na ocenianym kierunku. W latach 2011/2012 i 2013/2014 w internetowym systemie rekrutacyjnym zarejestrowało się 99 osób, z których 14 nie podjęło studiów. Do sesji egzaminacyjnej 1 semestru przystąpiło 85 osób, z których 27 zrezygnowało lub zostało skreślonych z listy studentów. W trakcie pozostałych 5 semestrów liczba studentów zmniejszyła się o kolejne 20 osób. Ponadto w tym okresie 3 osoby skorzystały z urlopu zdrowotnego, a 4 osoby kontynuują studia w obecnym roku akademickim. Egzamin dyplomowy zdało 45 osób. Skala odsiewu wynosi zatem blisko 50%.

Istotną przyczyną zmniejszania się liczby studentów na kierunku *Filologia* jest rezygnacja studentów, którzy przeceniają swoje umiejętności językowe lub nie potrafią sprostać wymogom studiowania na dwóch kierunkach. Innymi powodami rezygnacji są sytuacja materialna studentów oraz przypadki losowe.

ZO stwierdził, że wprowadzono zalecenia wynikające z poprzedniej oceny programowej, które dotyczyły procesu dyplomowania. Podjęte działania ocenia się jako skuteczne i służące rozwojowi kierunku.

W ramach kierunku *Filologia* nie są prowadzone zajęcia w formie e-learningowej.

- 4) Jednostka monitoruje kariery absolwentów na rynku pracy, a uzyskane wyniki wykorzystuje w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia.

Obowiązek monitorowania losów zawodowych absolwentów uczelni wyższych realizuje w Uczelni przez Biuro Karier powołane Uchwałą Nr 52/2005 Senatu PSW z dnia 24 listopada 2005 r. Od 3 grudnia 2012 r. Biuro Karier stanowi osobną jednostkę organizacyjną. Rektor Uczelni powołał ponadto Zarządzeniem nr 36/2011 z dnia 8 listopada 2011 r. Pełnomocnika Rektora ds. monitorowania kariery zawodowej absolwentów, do zadań którego należy monitorowanie losów zawodowych absolwentów i opieka nad Biurem Karier.

Na posiedzeniu w dniu 11 maja 2012 r. Senat Uczelni zatwierdził Uchwałą nr 36/2012 przedstawione przez Pełnomocnika Rektora ds. monitorowania karier absolwentów sprawozdanie w zakresie monitorowania karier zawodowych absolwentów PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej za rok 2012.

W tym samym roku ruszyło pilotażowe badanie losów zawodowych absolwentów, będące częścią Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, realizowanego przez Uczelnię w latach 2012-2015. Absolwenci, którzy obronili pracę dyplomową w 2012 r. w pierwszej kolejności (podczas zdawania karty obiegowej) wyrazili zgodę na udział w badaniu losów zawodowych absolwentów. Po 12 miesiącach od obrony pracy dyplomowej Uczelnia rozpoczęła realizację zadania (lipiec 2013 r.). Absolwenci wypełnili ankietę w wersji elektronicznej (Ankieta Absolwenta PSW 2013 r.).

ZO przedstawione zostały wyniki monitorowania karier absolwentów, będące rezultatem pilotażu na grupie badawczej, stanowiącej 10% populacji absolwentów 2013/2014 r. Przeprowadzone badanie było realizowane centralnie na poziomie uczelni. Spowodowało to istotne ograniczenia uzyskanych danych dla potencjalnego doskonalenia jakości procesu kształcenia na akredytowanym kierunku, głównie z uwagi na brak reprezentatywności danych i związane z tym ograniczenia dotyczące weryfikacji kierunkowych efektów kształcenia (przeprowadzony monitoring nie obejmował weryfikacji kierunkowych efektów kształcenia, a udział absolwentów filologii w próbie badawczej był niewielki). Z tego względu ewentualne wnioski i rekomendacje, które można formułować dla ocenianego kierunku na podstawie przeprowadzonego pilotażowego monitoringu karier absolwentów, mają niską reprezentatywność. Zaleca się uwzględnienie w procesie pozyskiwania danych podejścia pozwalającego na uzyskanie bardziej precyzyjnych informacji na poziomie kierunkowych efektów kształcenia. Rekomendowane jest również aby dane służące ocenie oferty

edukacyjnej PSW w Białej Podlaskiej były pozyskiwane nie tylko od absolwentów, ale także od pracodawców, studentów, kandydatów na studia, pracowników dydaktycznych i słuchaczy studiów podyplomowych.

Ponieważ jednak opracowanie i wdrożenie finalnego produktu do głównego nurtu polityki Uczelni ma nastąpić do września 2015, ZO nie może, na obecnym etapie działań pilotażowych prowadzonych przez Uczelnię, w pełni ocenić efektywności istniejących w PSW procedur i mechanizmów umożliwiających badanie losów absolwentów oraz stopnia wykorzystania uzyskanych wyników w doskonaleniu jakości procesu kształcenia.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Nauczyciele akademicy przywiązują dużą wagę do ostatecznej weryfikacji wiedzy i umiejętności studentów, w należyty sposób prowadzą prace licencjackie oraz w większości przypadków w odpowiedni sposób je oceniają. Prace etapowe generalnie stanowią odpowiedni środek weryfikacji efektów kształcenia. Prace licencjackie prezentują różny poziom językowy i merytoryczny, osadzone są w szeroko rozumianej tematyce filologii angielskiej i rosyjskiej. Studenci wykorzystują zdobyte na zajęciach umiejętności językowe w trakcie analizy współczesnych tekstów i zjawisk kulturowych. Widać, że nadzór nad pracami jest właściwy, recenzje w sposób adekwatny odzwierciedlają poziom prac dyplomowych, a generalnie oceny wystawiane są w odpowiedni sposób. Nieliczne przypadki zawyżenia ocen zwracają jednak uwagę na potrzebę większego rygoryzmu niektórych recenzentów w toku dokonywania ostatecznej oceny pracy dyplomowej.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego⁴ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Zakładane dla filologii efekty kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku. Na podstawie analizy macierzy można stwierdzić, że przyporządkowane poszczególnym modułom efekty kształcenia są skorelowane z kierunkowymi efektami kształcenia i umożliwiają ich osiągnięcie. Dokumentacja pozwalająca na weryfikację możliwości osiągnięcia kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia poprzez realizację celów i szczegółowych efektów kształcenia dla modułów kształcenia została sporządzona prawidłowo. Opis efektów jest publikowany.

2) Efekty kształcenia programu studiów I stopnia na kierunku *Filologia* zostały sformułowane w sposób komunikatywny, a treści programowe zawarte w sylabusach są osiągalne i sprawdzalne.

3) Jednostka stosuje wieloetapowy system weryfikacji efektów kształcenia pozwalający na ocenę stopnia osiągnięcia założonych przez program efektów kształcenia. System ten jest przejrzysty, a oceny formułowane są w sposób obiektywny. Karty opisu przedmiotów są dostępne dla studentów na stronie internetowej Uczelni. Sylabusy poszczególnych modułów zawierają opis sposobu weryfikacji efektów realizowanych przez przedmioty. Metody weryfikacji są ogólnie poprawne, zaleca się jednak większą konsekwencję w przestrzeganiu ustalonych przez wykładowców zasad oraz wymagań względem osiągniętych przez studentów efektów kształcenia.

4) Jednostka rozpoczyna monitorowanie karier absolwentów na rynku pracy. Istniejące mechanizmy i procedury mogą być efektywnie wykorzystane do badania losów absolwentów oraz dostosowania efektów kształcenia do oczekiwań absolwentów ocenianego kierunku studiów i otoczenia społeczno-gospodarczego.

Rekomenduje się uwzględnienie w procesie pozyskiwania danych podejścia pozwalającego na uzyskanie bardziej precyzyjnych informacji na poziomie kierunkowych efektów kształcenia oraz pełniejsze włączenie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w proces

ankietyzacji. Na obecnym etapie działań pilotażowych prowadzonych w Uczelni nie można ocenić stopnia wykorzystania uzyskanych wyników w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia.

3. Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

- 1) Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta.

Wydział Nauk o Zdrowiu i Nauk Społecznych PSW w Białej Podlaskiej prowadzi studia pierwszego stopnia na kierunku *Filologia* w formie stacjonarnej. Studenci mają wybór między dwiema specjalnościami – *Filologia angielska* i *Filologia rosyjska*. W obu przypadkach studia trwają 6 semestrów i kończą się uzyskaniem tytułu zawodowego licencjata. Plan studiów dla studentów studiów stacjonarnych specjalności *Filologia angielska* realizuje 2346 godz. zajęć dydaktycznych. Zajęcia te realizowane są w pomieszczeniach dydaktycznych PSW w ramach modułów obejmujących: przedmioty kształcenia ogólnego, przedmioty kierunkowe, przedmioty podstawowe, przedmioty specjalizacyjne (w ramach specjalizacji nauczycielskiej) i jeden z 3 modułów wybieralnych: moduł glottodydaktyczny, moduł translatorski i moduł literacko-kulturowy.

Plan studiów dla studentów studiów stacjonarnych specjalności *Filologia rosyjska* realizuje 2241 godz. zajęć dydaktycznych dla specjalizacji *Język rosyjski w biznesie* oraz specjalizacji nauczycielskiej, oraz 2226 godz. zajęć dydaktycznych dla specjalizacji *Język rosyjski w obsłudze transgranicznej*. Zajęcia te realizowane są w pomieszczeniach dydaktycznych PSW w ramach modułów obejmujących: przedmioty kształcenia ogólnego, przedmioty kierunkowe, przedmioty podstawowe i jeden z 3 modułów wybieralnych (obecnie realizowanych): specjalizacja nauczycielska, specjalizacja *Język rosyjski w biznesie* i specjalizacja *Język rosyjski w obsłudze transgranicznej*.

Program studiów w sposób właściwy uwzględnia wszystkie moduły przedmiotów, które służą realizacji zakładanych efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, mieszczących się w obszarze nauk humanistycznych.

Program studiów z uwzględnieniem liczby semestrów, liczby godzin zajęć dydaktycznych, rodzaju modułów wraz z przyporządkowanymi do nich przedmiotami i punktami ECTS oraz stosowanych form zajęć umożliwia studentom filologii osiągnięcie założonych efektów kształcenia. Plany studiów uwzględniają wszystkie moduły programu z podziałem na semestry, odpowiadającą im liczbą godzin i punktacją ECTS, podają formę zajęć, liczbę godzin i sposób zaliczenia przedmiotu. Student filologii ma możliwość kształtowania własnej ścieżki edukacyjnej dzięki ofercie przedmiotów do wyboru. Liczba punktów ECTS przypisanych modułom do wyboru osiąga 31% ogółu punktów na specjalności *Filologia angielska* i 30% na specjalności *Filologia rosyjska*.

Wszystkim modułom na ocenianym kierunku w sposób właściwy przyporządkowano przedmiotowe efekty kształcenia, sposoby ich weryfikacji oraz liczbę punktów ECTS. Zostały one określone w kartach przedmiotów przygotowanych przez nauczycieli prowadzących zajęcia z danego przedmiotu. Tym samym wypełnione zostały zalecenia wynikające z poprzedniej wizytacji PKA w 2009 r., które dotyczyły konieczności uzupełnienia dokumentacji o dane dotyczące punktacji ECTS.

Ogólne cele kształcenia na kierunku *Filologia* specjalności *Filologia angielska* wyznaczają strukturę kwalifikacji absolwenta jako osoby, która posiada znajomość języka angielskiego na poziomie C1 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady

Europy, ponadto posiada niezbędne kwalifikacje do wykonywania zawodu nauczyciela tego języka w przedszkolach i szkołach podstawowych. Nabyta w czasie studiów wiedza o funkcjonowaniu języka angielskiego z uwzględnieniem jego obszarowej specyfiki pozwala absolwentowi na wybór pracy w różnych sektorach, szkolnictwie państwowym i prywatnym, turystyce, wydawnictwach czy administracji. Ponadto absolwent jest w pełni przygotowany do podjęcia studiów drugiego stopnia zarówno na uczelniach polskich jak i zagranicznych, gdzie językiem wykładowym jest język angielski. Natomiast absolwent kierunku *Filologia* specjalności *Filologia rosyjska* mający stopień licencjata filologii rosyjskiej jest specjalistą w zakresie języka rosyjskiego i szeroko pojętej wiedzy o Rosji, jej kulturze i realiach. Posiada znajomość języka rosyjskiego na poziomie C1 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy. W przypadku ukończenia specjalizacji nauczycielskiej posiada ponadto niezbędne kwalifikacje do wykonywania zawodu nauczyciela tego języka w przedszkolach i szkołach podstawowych. Ma wiedzę o strukturze i funkcjonowaniu współczesnego języka rosyjskiego, a także o historii i wybitnych dziełach literatury rosyjskiej. W zależności od wyboru specjalizacji absolwent zyskuje dodatkowe umiejętności i wiedzę potrzebne w pracy w szkolnictwie, administracji celnej, biurach turystycznych czy firmach obsługujących klientów rosyjskojęzycznych.

W opinii Zespołu Oceniającego realizowany na ocenianym kierunku program kształcenia w pełni umożliwia realizację celów kształcenia i osiągnięcie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta.

Kształcenie nauczycieli odbywa się zgodnie z obowiązującymi standardami: absolwent, który wybrał specjalizację nauczycielską, jest przygotowany od strony teoretycznej i praktycznej do wykonywania zawodu nauczyciela języka angielskiego lub rosyjskiego po zaliczeniu zajęć z modułów pedagogiczno-psychologicznego oraz dydaktycznego, w tym także praktyk odbywanych w placówkach oświatowych.

Relacja liczby godzin wykładowych do ćwiczeniowych, a także do liczby godzin praktyk obowiązkowych nie budzi zastrzeżeń. W kształceniu zachowane są odpowiednie proporcje wykładów i ćwiczeń, przy czym w trakcie studiów następuje zmiana charakteru zajęć, przyjmujących formy coraz bardziej zaawansowane i autonomizujące. Właściwa sekwencyjność widoczna jest zarówno w przypadku zajęć z praktycznej nauki języka, jak i przedmiotów merytorycznych.

Studenci na spotkaniu z Zespołem Oceniającym potwierdzili dane znajdujące się w sylabusach przedmiotów oraz programach i planach studiów – sekwencja przedmiotów i modułów jest prawidłowa. W przekonaniu studentów wiedza na zajęciach nie dubluje się, zaś kolejność jej prezentacji jest dostosowana do wymagań na poszczególnych zajęciach, które uzupełniają się. Studenci pozytywnie ocenili dobór treści kształcenia oraz relację formy zajęć do efektów kształcenia, jakie mają osiągnąć w ramach każdego przedmiotu. Na spotkaniu z przedstawicielem ZO studenci wykazali się świadomością tego, czym są punkty ECTS i do czego służą w kontekście określania ich nakładu pracy.

Od naboru w roku akademickim 2012/2013 studenci kierunku *Filologia* realizują trzy rodzaje praktyk: praktyka pedagogiczno-psychologiczna; praktyki dydaktyczne i praktyki zawodowe.

Wymiar, zasady i formy odbywania praktyk są zgodne z zapisami zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 roku w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, Regulaminie Praktyk Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej oraz w programach i regulaminach praktyk dla kierunku *Filologia*, które stanowią integralną część programu kształcenia.

Praktyki psychologiczno-pedagogiczne oraz praktyka dydaktyczna śródroczna obserwacyjna realizowane są w oparciu o porozumienie podpisane między uczelnią a szkołą przyjmującą studenta na praktykę. Praktyka dydaktyczna zblokowana oraz praktyki zawodowe odbywają się na podstawie porozumienia zawartego pomiędzy placówką (szkołą/zakładem pracy) wskazanymi przez studenta a Uczelnią oraz umowy cywilnoprawnej zawartej pomiędzy Uczelnią a opiekunem praktyki w szkole (zwanym Mentorem) lub praktyki zawodowej. Podstawą odbywania praktyk jest skierowanie na praktykę wydane przez Uczelnię. Nadzór dydaktyczno-wychowawczy nad praktyką sprawuje również opiekun wyznaczony przez Uczelnię, który kontroluje i ocenia aktywność studentów w czasie odbywania praktyki oraz utrzymuje kontakt z opiekunem praktyk z ramienia szkoły/zakładu pracy. Przed rozpoczęciem praktyk student oprócz skierowania, porozumienia, *Programu i Regulaminu Praktyk Dydaktycznych*, otrzymuje Dziennik Praktyk, który zobowiązany jest wypełniać w czasie praktyki. W Uczelni działa Sekcja Praktyk Studenckich i Biura Karier, która wykonuje zadania administracyjne związane z planowaniem, organizacją i realizacją praktyk.

Praktyki psychologiczno-pedagogiczne odbywają się w szkole/przedszkolu u pedagoga bądź psychologa szkolnego. Ich zaliczenie jest warunkiem zaliczenia 2 semestru studiów (specjalność: *Filologia angielska*) lub 3 semestru (specjalność: *Filologia rosyjska*). Student odbywa praktykę w okresie wakacji lub w okresie zajęć dydaktycznych w dni wolne od tych zajęć. Praktykę zalicza opiekun praktyk z ramienia Uczelni na podstawie prawidłowo prowadzonego Dziennika Praktyk, opinii opiekuna z ramienia szkoły, samooceny dokonanej przez studenta z przebiegu praktyki, raportu z działalności pedagogicznej oraz wypełnionej karty efektów kształcenia.

Praktyki dydaktyczne odbywają się w trybie ciągłym w grupach studenckich oraz w formie praktyki indywidualnej w wymiarze 120 godzin łącznie w trakcie całego cyklu kształcenia. Praktyki dydaktyczne mają charakter zawodowy, tj. przygotowują studentów do wykonywania zawodu nauczyciela kierunkowego języka obcego. Składają się z praktyki śródrocznej obserwacyjnej i praktyki zblokowanej. Opiekun dydaktyczny praktyk wyznaczony przez Uczelnię jest w stałym kontakcie z Sekcją Praktyk Studenckich i Biura Karier, a także z Mentorem praktyk i dydaktykami prowadzącymi następujące przedmioty: podstawy dydaktyki, dydaktyka języka angielskiego i metodyka nauczania języka rosyjskiego. Może także prowadzić hospitacje wybranych zajęć studentów podczas Praktyki zblokowanej.

Student uzyskuje zaliczenie części lub całości praktyk dydaktycznych po spełnieniu warunków wyszczególnionych w *Programie Praktyk Dydaktycznych*. Istnieje możliwość odbywania części praktyk za granicą zgodnie z wytycznymi zawartymi w ww. dokumencie. Ocena końcowa wystawiona przez dydaktycznego opiekuna praktyk wymaga zaliczenia poszczególnych części składowych praktyki, przy czym zaliczenie praktyki śródrocznej obserwacyjnej odbywa się na podstawie dokumentacji obserwacji lekcji w Dzienniku Praktyk, kart obserwacyjnych, aktywnego udziału studenta w zajęciach dydaktyki (ogólnej i szczegółowej) oraz zaliczeń wystawionych przez Mentora w szkole i nauczyciela dydaktyki na Uczelni. Zaliczenie praktyki zblokowanej następuje na podstawie dokumentacji obejmującej Dziennik Praktyk, konspekty samodzielnie przeprowadzonych lekcji oraz czterech raportów odnoszących się do osiągnięcia przez praktykanta wymaganych efektów kształcenia z uwzględnieniem opinii i oceny pracy studenta wystawionej przez Mentora praktyki.

Zaliczenie praktyk przewidziane planem studiów jest warunkiem zaliczenia semestru, do którego praktyki zostały przyporządkowane. Zaliczenie praktyk jest odnotowywane w Dzienniku Praktyk oraz na Arkuszu oceny praktyk dydaktycznych.

Praktyki zawodowe obejmują: 4-tygodniową praktykę zawodową, realizowaną w sposób ciągły w wymiarze 120 godzin na specjalizacji Język rosyjski w biznesie oraz 3-tygodniową praktykę zawodową realizowaną w sposób ciągły w wymiarze 90 godzin na specjalizacji Język rosyjski w obsłudze transgranicznej. Praktyki odbywają się w formie indywidualnej i/lub grupowej w okresie wakacyjnym po zakończeniu II roku studiów. Nadzór nad organizacją i koordynacją praktyk sprawuje dydaktyczny opiekun praktyk, który utrzymuje stały kontakt z Sekcją Praktyk Studenckich i Biurem Karier oraz z dydaktykiem prowadzącym przedmiot PNJR w biznesie (specjalizacja: Język rosyjski w biznesie), Język rosyjski w służbie celnej, Język rosyjski w służbie granicznej i Język rosyjski w spedycji (specjalizacja: Język rosyjski w obsłudze transgranicznej). Praktyki realizowane są głównie w krajowych instytucjach i podmiotach gospodarczych, z możliwością odbycia ich przez studenta w firmach i organizacjach zagranicznych.

Zaliczenie praktyk przewidziane planem studiów jest warunkiem zaliczenia semestru, do którego praktyki zostały przyporządkowane. Zaliczenie Praktyk zawodowych wraz z ich oceną wystawiane jest przez dydaktycznego opiekuna praktyk na podstawie dokumentacji, do której zalicza się: Dziennik Praktyk, tłumaczenie dwóch dokumentów (bez naruszania zasad tajemnicy firmowej), sprawozdanie w języku rosyjskim zawierające charakterystykę (opis) zakładu pracy, w którym student odbywał praktykę, a także refleksję z praktyk oraz opinię i ocenę praktyk wystawioną przez opiekuna praktyk w zakładzie.

Wymiar praktyk studenckich, termin ich realizacji oraz dobór miejsc, w których się odbywają, jest spójny z celami i efektami kształcenia określonymi dla tych praktyk. Na podstawie przedstawionej dokumentacji ZO stwierdził, iż również program praktyk jest spójny z celami i efektami kształcenia określonymi dla praktyk zawodowych w sylabusach przedmiotu. System kontroli i zaliczania praktyk uwzględnia możliwość nabycia przez studenta umiejętności praktycznych, takich jak przygotowanie konspektów zajęć i pomocy dydaktycznych, poznanie środowiska zawodowego, specyfiki, struktury i zasad funkcjonowania firmy/organizacji a także instytucji państwowych, analiza rosyjskiej terminologii w zakresie języka biznesu oraz w zakresie języka służby celnej, obsługi granicznej i spedycji; zapoznanie się z dokumentami i formularzami w języku rosyjskim; przygotowywanie i tworzenie dokumentów, w tym tłumaczenie dokumentacji; prowadzenie korespondencji oraz rozmów w języku rosyjskim, w tym prace związane z koordynacją współpracy z organizacjami/firmami międzynarodowymi; obsługa kancelaryjno-biurowa.

Proces kształcenia na kierunku *Filologia* wspomagany jest możliwością studiowania wg indywidualnego planu studiów i programu kształcenia (IPS). Zgodnie z Regulaminem Studiów PSW pkt.3 §14 indywidualny plan studiów przyznawany jest na semestr lub rok akademicki studentom studiów stacjonarnych, którzy spełniają co najmniej jeden z poniższych warunków: posiadają orzeczenie o niepełnosprawności, są członkami kadry reprezentującej uczelnię na poziomie ogólnokrajowym lub międzynarodowym, równolegle studiuje na innych kierunkach studiów uczelni macierzystej, znajdują się w szczególnie trudnych sytuacjach życiowych, osiągają bardzo dobre wyniki w nauce oraz uczestniczą w pracach naukowo-badawczych, a także w innych szczególnie uzasadnionych przypadkach związanych z procesem dydaktycznym lub wymianą międzynarodową. W roku akademickim 2014/2015 na kierunku *Filologia* 3 studentów ma przyznany Indywidualny Plan Studiów.

Studenci niepełnosprawni są wspierani m.in. poprzez przystosowanie budynków dydaktycznych do ich potrzeb. Studentów niepełnosprawnych wspiera również Pełnomocnik do Spraw Studentów Niepełnosprawnych. Studenci niepełnosprawni, obecni na spotkaniu z zespołem wizytującym bardzo pozytywnie odnieśli się co do metod wsparcia ich wysiłków przez Uczelnię. Są otoczeni specjalną troską i szerokim wsparciem administracyjnym.

W opinii studentów, w kwestii indywidualizacji procesu kształcenia zapisy w dokumentach przedstawionych przez uczelnię są przejrzyste i korzystne dla studentów. Jedną z form indywidualizacji kształcenia jest Indywidualny Plan Studiów przeznaczony dla studentów, którzy zaliczyli co najmniej semestr studiów, a ich średnia ocen z semestru poprzedzającego wniosek wynosiła co najmniej 4,8. Nie było możliwości weryfikacji działania tego systemu w praktyce, gdyż studenci obecni na spotkaniu nie korzystali z ww. zapisów. Niepokoić może jednak fakt, że żaden ze studentów nie wiedział że istnieje taka możliwość i na czym indywidualizacja procesu kształcenia polega. Rekomendowane jest przeprowadzenie szerszej kampanii informacyjnej na temat indywidualizacji procesu kształcenia, która pozwoliłaby na poszerzenie świadomości studentów w tym zakresie.

ZO stwierdził, że wprowadzono zalecenia wynikające z poprzedniej oceny programowej, które dotyczyły przeformułowania sylwetki absolwenta kierunku *Filologia* (obecnie jest to zakładana struktura kwalifikacji absolwenta), ze szczególnym uwzględnieniem opisu kompetencji uzyskiwanych w ramach przedmiotu Edukacja wczesnoszkolna. Zastosowano się również do zalecenia związanego ze zmianą rozłożenia przedmiotów w trakcie studiów – część modułów z trzeciego roku została przeniesiona na 2 rok.

- 2) Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

Osiąganiu efektów kształcenia sprzyjają sformułowane precyzyjnie i wskazane w sylabusach poszczególnych modułów metody dydaktyczne, treści programowe oraz zróżnicowanie form zajęć. Formami realizacji zajęć dydaktycznych na kierunku *Filologia* są: wykłady, zajęcia ćwiczeniowe (zajęcia praktyczne z nauki języka obcego, konwersatoria, lektoraty, zajęcia w pracowniach komputerowych, zajęcia sportowe i praktyki, które przygotowują do pełnienia przyszłych funkcji zawodowych) oraz proseminaria i seminaaria dyplomowe. Zróżnicowanie form zajęć wzbogaca proces dydaktyczny i wspomaga realizację założonych efektów kształcenia. Odpowiednio spójne z formami zajęć i przekazywanymi treściami są różnicowane metody dydaktyczne, obejmujące różne formy pracy (indywidualna, w parach, grupowa; praca na zajęciach i samodzielna domowa), różne sposoby przekazywania i utrwalania wiedzy (metoda podająca wykładowa, metody problemowe, komentarze i objaśnienia nauczyciela, samodzielne dochodzenie do rozwiązań, dyskusja kierowana, metoda dialogu, liczne i różnorodne ćwiczenia ustne i pisemne wykorzystywane w praktycznej nauce języków obcych itd.). Wykorzystywane metody aktywizujące stwarzają studentom możliwość użycia zdobytej wiedzy teoretycznej i dzięki niej nabywanie określonych umiejętności praktycznych. W celu zwiększenia motywacji, aktywizacji, usprawnienia procesów zapamiętywania i urozmaicenia nauczania, oprócz przekazu werbalnego, stosowane są także metody poglądowe – prezentacje multimedialne, filmy, nagrania audio itp. Proponowane specjalizacje, moduły, kursy fakultatywne sprzyjają wyborom odpowiadającym zainteresowaniom studentów. W zależności od modułu czy specjalizacji, dobierane są różne formy i metody prowadzenia zajęć stosownych dla treści kształcenia, które mają na celu osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia – zarówno w zakresie wiedzy, umiejętności jak i kompetencji społecznych.

Stopień zgodności treści programowych poszczególnych przedmiotów z kierunkowymi i obszarowymi efektami kształcenia obrazuje przedstawiona ZO macierz efektów kształcenia. Analiza macierzy pokrycia efektów kierunkowych i przedmiotowych na kierunku *Filologia* pozwala stwierdzić, że przyporządkowane poszczególnym modułom efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych są w pełni skorelowane z kierunkowymi efektami kształcenia. Specyficzne dla kierunku efekty

realizowane są wielokrotnie w poszczególnych przedmiotach, przy czym zarówno efekty kierunkowe jak i przedmiotowe, w tym efekty przypisane praktykom zawodowym, mogą zostać osiągnięte poprzez realizację celów i specyficznych efektów kształcenia dla poszczególnych modułów kształcenia.

Organizacja procesu kształcenia sprzyja realizacji zakładanych efektów kształcenia na każdym etapie procesu kształcenia. Czas trwania studiów, kolejność poszczególnych przedmiotów oraz formy zajęć dydaktycznych i metod kształcenia są prawidłowe.

Należy też zauważyć, iż zawartość kart przedmiotów bardzo dobrze odzwierciedla przemyślaną i przyjętą w procesie kształcenia na kierunku ogólną spójność zakładanych efektów kształcenia, treści programowych, zróżnicowanych form zajęć oraz stosowanych metod dydaktycznych.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego⁴ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta. Zaleca się przeprowadzenie szerszej kampanii informacyjnej na temat możliwości indywidualizacji procesu kształcenia wśród studentów kierunku.

2) Zakładane w programie kształcenia efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów.

1) Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu.

Na kierunku *Filologia*, na studiach pierwszego stopnia, zajęcia dydaktyczne prowadzi łącznie 38 osób, co jest uzasadnione dużą liczbą i różnorodnością tych zajęć, zakładanymi efektami kształcenia. Pracownicy naukowo-dydaktyczni legitymują się odpowiednimi kwalifikacjami do prowadzenia zajęć na wizytowanym kierunku, posiadają bowiem tytuły zawodowe magistra, stopnie naukowe i tytuły naukowe w obszarze nauk humanistycznych (językoznawstwo, kulturoznawstwo), nauk społecznych (pedagogika, psychologia), nauk ekonomicznych (ekonomia) oraz nauk technicznych (informatyka). W wielu przypadkach pracownicy naukowo-dydaktyczni posiadają również odpowiednie doświadczenie praktyczne, zdobyte poza szkolnictwem wyższym (np. praca w charakterze lektora czy też nauczyciela języka obcego, praca w charakterze tłumacza, administrowanie sieciami komputerowymi, a także praca w administracji państwowej). Odpowiednia liczba pracowników oraz struktura ich kwalifikacji, a także właściwe przydziały zajęć zgodnie z kwalifikacjami pracownika sprawiają, że osiągnięcie celów i efektów kształcenia zadeklarowanych dla kierunku filologia jest możliwe.

2) Dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia; na kierunkach o profilu praktycznym w procesie kształcenia uczestniczą nauczyciele z doświadczeniem praktycznym, związanym z danym kierunkiem studiów.

Do minimum kadrowego kierunku *Filologia* uczelnia zgłosiła 7 nauczycieli akademickich, w tym 3 samodzielnych (1 z tytułem naukowym profesora i 2 ze stopniem naukowym doktora habilitowanego) oraz 4 ze stopniem naukowym doktora.

Zgodnie z § 14 ust. 2 rozporządzenia z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 1370), minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia na kierunku związanym z kształceniem w zakresie języka, m.in. angielskiego i rosyjskiego, stanowi co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających dorobek naukowy w zakresie dyscypliny naukowej związanej z kierunkiem studiów, w tym co najmniej dwóch samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej czterech posiadających stopień naukowy doktora, z tym że spośród tych osób co najmniej jeden samodzielny nauczyciel akademicki i co najmniej dwóch doktorów powinno specjalizować się w zakresie języka obcego, który jest przedmiotem studiów.

ZO PKA przeprowadził ocenę spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego na podstawie przesłanej dokumentacji, dokumentów przedstawionych podczas wizytacji i rozmów przeprowadzonych z władzami Wydziału. W ocenie uwzględniono w szczególności posiadane tytuły i stopnie naukowe oraz dorobek naukowy nauczycieli akademickich. Sprawdzono również obciążenia dydaktyczne w bieżącym roku akademickim oraz złożone oświadczenia o wliczeniu do minimum kadrowego.

Stwierdzono, że sześć osób zgłoszonych do minimum kadrowego spełnia warunki § 13 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia, zgodnie z którym nauczyciel akademicki może być zaliczony do minimum kadrowego, jeżeli został zatrudniony w Uczelni nie krócej niż od początku semestru studiów. Jedna osoba nie spełnia w/w warunków z powodu niewystarczającego dorobku naukowego.

Nauczycielom akademickich stanowiących minimum kadrowe przypisano zajęcia w wymiarze pozwalającym na stwierdzenie, że spełniają warunki określone w § 13 ust. 2 ww. rozporządzenia, zgodnie z którym nauczyciel akademicki może być zaliczony do minimum kadrowego, jeżeli w danym roku akademickim prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych – w przypadku samodzielnego nauczyciela akademickiego lub 60 godzin zajęć dydaktycznych – w przypadku nauczyciela akademickiego posiadającego stopień naukowy doktora lub kwalifikacje drugiego stopnia.

Z oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego kierunku *Filologia* wynika, iż wszystkie osoby zaliczone do minimum kadrowego spełniają również warunek ujęty w art. 112a ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572 z późn. zm.). Oświadczenia o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego zostały złożone przed rozpoczęciem roku akademickiego, do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki.

Żaden ze zgłoszonych do minimum kadrowego nauczycieli akademickich nie przekroczył limitu minimów kadrowych określonego w art. 112a ust. 1-2 powyższej Ustawy. Zgodnie z art. 119 ust. 1. pkt 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, umowy o pracę zawierają informację, że Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy w rozumieniu wyżej wymienionej ustawy.

Biorąc pod uwagę przepisy prawa i analizę dokumentacji, do minimum kadrowego na studiach pierwszego stopnia można zaliczyć 3 samodzielnych nauczycieli akademickich (1 z tytułem naukowym profesora i 2 ze stopniem naukowym doktora habilitowanego) oraz 3 nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora (Załącznik nr 5, punkty 1, 2, 3, 4, 5 i 6), którzy spełniają wymagania formalne, realizują niezbędną liczbę godzin i posiadają odpowiedni dorobek naukowy w dyscyplinie, związanej z kierunkiem studiów. W przypadku 1 nauczyciela akademickiego przedstawiony dorobek naukowy jest niewystarczający i nie może on zostać zaliczony do minimum kadrowego (Załącznik nr 5, punkt 7). Biorąc pod uwagę ten fakt oraz przyjmując, że nauczyciel akademicki ze stopniem

naukowym doktora habilitowanego może zastąpić osobę ze stopniem naukowym doktora (załącznik nr 5, punkt 3), należy stwierdzić, że warunek minimum kadrowego na studiach pierwszego stopnia został spełniony.

Na podstawie analizy umów o pracę oraz informacji uzyskanych w czasie wizytacji stwierdzono, iż nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe ocenianego kierunku studiów są zatrudnieni w Uczelni od kilku/kilkunastu lat, wszystkie umowy o pracę zawarte są na czas nieokreślony, a dla czterech zgłoszonych do minimum kadrowego nauczycieli akademickich (ze stopniem naukowym doktora) Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy.

Spośród wszystkich nauczycieli akademickich z omawianego minimum sześciu stanowiło minimum kadrowe ocenianego kierunku studiów podczas poprzedniej wizytacji (w roku akademickim 2008/2009). Ponadto tylko trzy osoby z minimum kadrowego wchodziły w jego skład na kierunku studiów prowadzonym poza Uczelnią. Powyższe fakty pozwalają na stwierdzenie, że minimum kadrowe kierunku filologia jest stabilne, co wpływa na osiągnięte efekty i jakość kształcenia.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich, którzy mogą zostać zaliczeni do minimum kadrowego (6) do liczby studentów kierunku (180) spełnia wymagania § 17 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r., poz. 1370). Wynosi on bowiem 1 : 30 przy obowiązującym na wizytowanym kierunku nie mniejszym niż 1 : 50.

Pozostali pracownicy naukowo-dydaktyczni legitymują się właściwymi kwalifikacjami do prowadzenia zajęć na kierunku *Filologia*. Ogólnie rzecz biorąc, nauczyciele akademicki, zarówno ci zaliczani do minimum kadrowego, jak i ci nie wchodzący w jego skład, prowadzą zajęcia zgodnie ze swoimi kwalifikacjami i przygotowaniem, a na podkreślenie zasługuje zatrudnienie w przypadku niektórych przedmiotów osób z doświadczeniem praktycznym zdobytym poza szkolnictwem wyższym. Dotyczy to przede wszystkim nauczycieli, tłumaczy oraz osób pracujących w różnego rodzaju placówkach edukacyjnych.

Podczas wizytacji przeprowadzono hospitacje zajęć dydaktycznych. Szczegółowy opis oraz ocena znajdują się w Załączniku nr 6. Przeprowadzone hospitacje świadczą o dobrym przygotowaniu językowym i merytorycznym nauczycieli akademickich oraz o dobrym poziomie dydaktyki w uczelni. Wszystkie hospitowane zajęcia były przeprowadzone na poziomie adekwatnym do tego, który założono w opisie kierunkowych efektów kształcenia; niektóre zajęcia prowadzone były na bardzo wysokim poziomie. We wszystkich przypadkach prowadzący byli właściwie przygotowani, kontrolowali przebieg zajęć, czynili wysiłki, by aktywizować studentów i mieli z nimi dobry kontakt. W niektórych przypadkach zaleca się zwiększenie udziału technik aktywizujących studentów w zajęciach o charakterze ćwiczeniowym oraz dostosowanie narzędzi dydaktycznych do potrzeb odbiorców.

- 3) Jednostka prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego, w tym także przez wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą.

Polityka kadrowa prowadzona przez Uczelnię na wizytowanym kierunku zarówno pod względem procedur i kryteriów doboru, jak i weryfikacji kadry zasługuje na ocenę pozytywną. W Uczelni prowadzona jest polityka wspierająca rozwój naukowy oraz rozwój

kwalfikacji kadry dydaktycznej. Do podejmowanych działań wspomagających rozwój naukowy kadry należą: system zatrudniania promujący aktywność w zakresie podnoszenia kwalifikacji i zdobywania kolejnych stopni naukowych (w konkursie brane są pod uwagę osiągnięcia naukowe i dydaktyczne oraz wychowawcze i organizacyjne nauczyciela akademickiego), kształtowanie indywidualnego obciążenia dydaktycznego, które sprzyja odbywaniu praktyk i staży naukowych, możliwość ubiegania się o stypendia naukowe, możliwość uczestniczenia w stażach krajowych i zagranicznych, organizację corocznie konferencji naukowych z różnych obszarów aktywności naukowej pracowników Wydziału.

Praca nauczycieli akademickich jest na bieżąco weryfikowana przez regularnie prowadzone hospitacje oraz przeprowadzane wśród studentów okresowe ankiety ewaluacyjne. Zgodnie z zapisami ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz Statutu Państwowej Szkoły Wyższej nauczyciele akademicy poddawani są okresowej ocenie przez Komisję ds. Okresowej Oceny Nauczycieli Akademickich, powołaną przez Senat. W trakcie tej oceny brana jest pod uwagę działalność naukowo-badawcza (m.in. publikacje naukowe, udział w projektach, aktywność na konferencjach naukowych, recenzje, uzyskanie stopni naukowych lub tytułu naukowego oraz kształcenie kadry naukowej), dydaktyczna (np. publikacje dydaktyczne oraz realizacja procesu dydaktycznego) i organizacyjna (np. pełnione funkcje w Uczelni, praca w komisjach, organizacja konferencji).

Pozytywnie należy ocenić również zamierzenia Uczelni co do kształtowania polityki kadrowej w najbliższych latach, tj. zaangażowanie w proces dydaktyczny wykładowców z zagranicy, jak również wspieranie nauczycieli akademickich w ich rozwoju naukowym i uzyskiwaniu wyższych stopni naukowych.

Podczas wizytacji członkom zespołu przedstawiono 2 formalne dokumenty w postaci zarządzeń Rektora i uchwał Senatu, które określają warunki uzyskania przez pracownika wsparcia finansowego. Są to: zarządzenie Rektora Nr 58/2014 z dnia 3 listopada 2014 r. w sprawie wprowadzenia zmian w *Regulaminie wspierania działalności naukowo-badawczej oraz rozwoju kadr naukowo-dydaktycznych* oraz zarządzenie Rektora Nr 2/2014 z dnia 15 stycznia 2014 r. w sprawie wprowadzenia *Regulaminu grantów na badania własne*. Z rozmów ZO PKA z kadrą wynikało, że większość pracowników naukowo-dydaktycznych była świadoma możliwości uzyskania tego typu pomocy i wiedziała, jak się o nią ubiegać. Oferowane rodzaje wsparcia dotyczą między innymi tak istotnych form działalności, jak publikacje w czasopismach krajowych i zagranicznych, publikacje monografii naukowych, wykonywanie projektów wewnętrznych i finansowanych zewnętrznie, czy organizacja konferencji naukowych. Program przewiduje również bezpośrednią pomoc dla nauczycieli akademickich w formie urlopów naukowych, staży, obniżenia pensum dydaktycznego, stypendiów naukowych, grantów wewnętrznych, finansowania kosztów przewodów doktorskich, wspierania publikacji uczelnianych, w tym monografii, rozpraw, publikacji w czasopismach, a także nagród za osiągnięcia naukowe.

Warto również zaznaczyć, że większość pracowników wyraziła zadowolenie z pracy w Uczelni, ale była też świadoma konieczności wprowadzenia zmian, które wynikają z obecnej sytuacji demograficznej i potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy bądź też z obecnie obowiązujących aktów prawnych, np. zmiana profilu ogólnoakademickiego na praktyczny itp. Wskazaniem byłoby korzystanie z możliwości wymiany międzynarodowej, dzięki podpisanym umowom partnerskim w ramach programu ERASMUS, z którego nauczyciele akademicy na razie nie korzystają.

- **Załącznik nr 5 - Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. Nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe. Cz. II. Pozostali nauczyciele akademicy);**

- **(Załącznik nr 6 - Informacja o hospитowanych zajęciach i ich ocena);**

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego³ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Zarówno liczba, jak i struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich umożliwiają realizację celów i efektów realizowanego programu studiów; na podkreślenie zasługuje fakt, że w wielu przypadkach posiadają oni doświadczenie praktyczne.
- 2) Warunek minimum kadrowego został spełniony, a nauczyciele akademicy prowadzą zajęcia dydaktyczne zgodnie ze swoimi kwalifikacjami. Właściwy jest stosunek liczby nauczycieli akademickich, którzy zostali zaliczeni do minimum kadrowego na kierunku, do liczby studentów kierunku.
- 3) Polityka kadrowa prowadzona przez Uczelnię jest przejrzysta, a efekty pracy kadry są na bieżąco weryfikowane. Uczelnia oferuje wsparcie rozwoju naukowego pracowników, co znalazło odbicie w dokumentach, obowiązujących na Uczelni. Istnieją możliwości wymiany nauczycieli w ramach programu Erasmus, chociaż na razie nauczyciele akademicy nie korzystają z nich.

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych.

Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także uwzględniająca potrzeby osób niepełnosprawnych.

W opinii Zespołu Oceniającego uczelnia zapewnia studentom filologii bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia, uwzględniając także potrzeby osób niepełnosprawnych.

Bazę materialną i dydaktyczną Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej stanowią dwa budynki po obu stronach ulicy Sidorskiej. W budynku głównym znajdują się 52 pomieszczenia dydaktyczne, w tym: 37 sal wykładowych i ćwiczeniowych, 9 pracowni komputerowych oraz 6 auli na ok. 1000 miejsc. Aule i pracownie dydaktyczne, z których korzystają m.in. studenci filologii, wyposażono w nowoczesny sprzęt i dostosowano do potrzeb osób niepełnosprawnych. W budynku znajduje się Publiczne Telecentrum, które wybudowano w ramach projektu „Zintegrowany System Zarządzania Uczelnią z infrastrukturą publicznego dostępu do Internetu”. Wyposażone jest w 30 kompletnych stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu. Na terenie Uczelni studenci mogą korzystać z Internetu bezprzewodowego, a ważnym elementem uczelnianego systemu informatycznego są tzw. kioski informacyjne. Są to multimedialne komputery wraz z odpowiednim wyposażeniem, umożliwiające wszystkim studiującym pozyskiwanie aktualnych informacji, m. in. z dziekanatu czy kwestury. W budynku rozlokowano telebimy, na których wyświetlane są bieżące komunikaty, mieści się tu także klub studencki oraz stołówka. Na piętrach zostały wybudowane łazienki (przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych), a budynek wyposażono dodatkowo w dwie windy panoramiczne.

Drugim obiektem dydaktycznym Uczelni jest budynek znajdujący się vis-à-vis budynku głównego, w którym znajdują się pozostałe pomieszczenia dydaktyczne (w tym pracownia do praktycznej nauki języków obcych), wyposażone w pomoce dydaktyczne (słowniki, albumy, mapy itd.) i podstawowy sprzęt multimedialny, umożliwiający prowadzenie zajęć, ponadto dwie aule, biblioteka i czytelnia oraz pomieszczenia administracyjne i socjalne.

Obydwa budynki posiadają udogodnienia dla osób niepełnosprawnych: windy, podesty i łagodne podjazdy dla wózków inwalidzkich, udogodnienia w toaletach, bezpłatny dostęp do bezprzewodowego Internetu na terenie uczelni ułatwiający pracę na zajęciach, przekazywanie kontrolnych prac pisemnych oraz kontakt z wykładowcami/nauczycielami. Przed głównym wejściem znajduje się parking, gdzie wydzielono miejsca dla osób niepełnosprawnych.

Zajęcia z wychowania fizycznego odbywają się na pływalni, w pełni wyposażonej w sprzęt sportowy, oraz w hali sportowej z siłownią, salą do aerobiku i tańca. Zajęcia sportowe obejmują naukę pływania, gry zespołowe, tenis stołowy, aerobik, taniec oraz zajęcia na siłowni. Ponadto prowadzone są zajęcia teoretyczne, rehabilitacja ruchowa oraz zajęcia wychowania fizycznego dla osób niepełnosprawnych.

Studenci mogą korzystać z domu studenckiego, który dysponuje 192 miejscami noclegowymi, posiada salę konferencyjną, salę fitness oraz siłownię. Teren jest ogrodzony i objęty monitoringiem.

Uczelnia w odpowiedni sposób dobiera instytucje, w których studenci filologii odbywają praktyki zawodowe. Podobną opinię wyrazili sami studenci w trakcie spotkania z ZO PKA. Pozytywnie wypowiedali się także na temat możliwości osiągnięcia deklarowanych efektów kształcenia w ramach praktyk. Uczelnia wspiera studentów w znalezieniu miejsca praktyki i ułatwia jej odbycie. Praktyki zawodowe podlegają ewaluacji, są wizytowane przez opiekunów, co jest godne naśladowania.

Ważną rolę w realizacji efektów kształcenia odgrywa biblioteka. Biblioteka Uczelniana posiada 30 526 jednostek inwentarzowych, w tym: 28 764 publikacje książkowe, 1150 broszur, 210 kaset audio, 56 kaset video i 346 płyt CD i DVD. Jej zasoby są sukcesywnie powiększane. Biblioteka dysponuje 1242 tytułami (3000 egzemplarzy) w języku angielskim i ok. 200 tytułami (500 egzemplarzy) w języku rosyjskim. Prenumerata bieżąca czasopism i gazet obejmuje 90 tytułów polskich i 10 obcojęzycznych. Księgozbiór został opracowany komputerowo i jest dostępny w wersji elektronicznej. Studenci mają możliwość nie tylko rezerwowania i zamawiania książek online, ale również sprawdzania stanu swojego konta bibliotecznego, prolongaty książek oraz składania dezyderatów. Biblioteka dysponuje stanowiskami komputerowymi ze stałym dostępem do Internetu oraz możliwością korzystania z sieci bezprzewodowej. Od 2007 r. Biblioteka dysponuje dostępem do bazy EBSCO w ramach licencji wykupywanej przez MNiSW. Bazy wchodzące w skład platformy EBSCO wykorzystywane są głównie przez neofilologów. Od 2010 roku istnieje możliwość korzystania z dostępu do tych baz z komputerów domowych. Czytelnia ogólna jest wyposażona w 65 miejsc dla czytelników, 13 stanowisk komputerowych z oprogramowaniem i dostępem do Internetu, w tym także stanowisko dla osoby niepełnosprawnej. Czytelnia Neofilologiczna posiada 9 miejsc, w tym 3 stanowiska komputerowe z zainstalowanymi translatorami z języka angielskiego, niemieckiego i rosyjskiego. W czytelni dla studentów filologii prowadzone są szkolenia z zakresu metod wyszukiwania informacji w sieci Internet i w bazie EBSCO. Studenci podczas spotkania z ZO PKA podkreślali, że są zadowoleni z działalności biblioteki, choć nie wszystkie pozycje wymagane w sylabusach są dostępne. Zdarzają się również problemy podczas sesji, gdyż niektóre publikacje są dostępne w ograniczonej liczbie.

Można stwierdzić, że przyjęte rozwiązania gwarantują wszystkim studentom (także studentom niepełnosprawnym) dostęp do zbiorów bibliotecznych, co w odpowiedni sposób wspiera proces dydaktyczny (w tym proces dyplomowania) oraz gwarantuje osiągnięcie deklarowanych efektów kształcenia. W tym kontekście należy odnotować, że Uczelnia stale rozbudowuje i unowocześnia bazę naukową i dydaktyczną, czego wyrazem jest oddane do użytku w 2014 roku „Centrum Badań nad Innowacjami w zakresie zdrowia, technologii informatycznych oraz źródeł energii odnawialnej”, Laboratorium Analiz Środowiskowych,

Laboratorium Analiz Biologiczno-Żywnościowych, Laboratorium Mechaniki, Budowy i Eksploatacji Maszyn. W roku 2015 planowane jest oddanie do użytku trzech laboratoriów wraz z zapleczem, wyposażonych w nowoczesne pomoce dydaktyczne.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego⁴ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa Uczelni umożliwia, zarówno w sensie ilościowym, jak i jakościowym, skuteczne prowadzenie kształcenia na kierunku *Filologia* oraz osiągnięcie zadeklarowanych efektów kształcenia. Pomieszczenia dydaktyczne są dobrze wyposażone w niezbędny sprzęt. Studenci mają dostęp do Internetu. Zasoby biblioteczne (zbiory w wersji tradycyjnej oraz dostęp do elektronicznych baz danych) są wystarczające. Infrastruktura dydaktyczna jest przystosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych (windy, sanitariaty, specjalne stanowiska komputerowe).

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów.

Rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia; na kierunkach o profilu ogólnoakademickim jednostka stwarza studentom możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej.

Pracownicy Zakładu Neofilologii zatrudnieni są na etatach dydaktycznych, tak więc nie podlegają wymogom pracy naukowej stawianym uczelniom akademickim. Niemniej jednak część nauczycieli akademickich prowadzi badania naukowe i publikuje prace z afiliacją PSW w Białej Podlaskiej. Badania naukowe dotyczą: (a) na filologii angielskiej: lingwistyki stosowanej (z uwzględnieniem zintegrowanego kształcenia przedmiotowo-językowego oraz zagadnień związanych z procesami uczenia się i użycia języka obcego), kulturoznawstwa (problemy państwowości brytyjskiej, w tym reforma systemu politycznego Wielkiej Brytanii) oraz literaturoznawstwa (zagadnienia historiograficzne w literaturze brytyjskiej); (b) na filologii rosyjskiej: językoznawstwa (m.in. problemy przekładu tekstów obcojęzycznych, w tym tłumaczenia elementów podstandardowych oraz zjawisko obcości w odbiorze przekładu) i literaturoznawstwa (m.in. twórczość pisarzy rosyjskich pierwszej fali emigracji) itp. Działalność naukowa obejmuje publikację monografii (*Rozwijanie wiedzy, umiejętności i postaw w kształceniu neofilologicznym – nowe wyzwania*; 2014) i artykułów w uczelnianych czasopismach (*Rozprawy Społeczne* i *Bialski Przegląd Akademicki*), jak również organizację i udział w konferencjach naukowych. Część publikacji nauczycieli zatrudnionych na ocenianym kierunku przeznaczona jest dla studentów do wykorzystania podczas różnego rodzaju zajęć (w tym seminariów dyplomowych), co świadczy o tym, że prowadzone badania mają do pewnego stopnia przełożenie na proces dydaktyczny, stanowiąc wkład w realizowany program kształcenia.

Rozmowy ZO PKA z pracownikami i studentami ocenianego kierunku potwierdziły, że w działalność naukową, choć w ograniczonym zakresie, są również zaangażowani studenci. W obrębie kierunku działają regularnie 2 koła naukowe (Studenckie Koło Naukowe Anglistów i Studenckie Koło Naukowe Rusycystów); ich działalność obejmuje poszerzanie wiedzy i umiejętności zdobytych w trakcie zajęć dydaktycznych oraz organizowania regionalnego życia kulturalnego, co pozwala studentom na rozwijanie swoich zainteresowań, przyczynia się – według ich opinii – do indywidualizacji procesu kształcenia i stymuluje – na razie jednak w małym zakresie – prowadzenie badań naukowych. Szczegółowy opis

działalności kół naukowych zamieszczony został w *Raporcie samooceny* (s. 19), a spis publikacji i sprawozdań studenckich w załączniku nr 8.

Uczelnia nie prowadzi współpracy międzynarodowej w zakresie dydaktyki i badań naukowych (por. Raport samooceny, s. 35), a nauczyciele akademicki, mimo podpisanych umów, nie uczestniczą w wymianie pracowników w ramach programu ERASMUS.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego⁴

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Zakład Neofilologii prowadzi badania naukowe, które mają pewien wpływ na program kształcenia i angażują studentów filologii. Zważywszy plany rozwoju uczelni i zmianę jej statusu na akademię, tego typu działalność należałoby zintensyfikować, m.in. poprzez powołanie zespołów badawczych oraz wykorzystanie w większym stopniu kontaktów międzynarodowych.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię.

- 1) Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans i zapewniają właściwą selekcję kandydatów na dany kierunek studiów,

W ocenie ZO i studentów kryteria rekrutacyjne są przejrzyste i zrozumiałe. Rekrutacja oceniana jest jako obiektywna i sprawiedliwa. Szczegółowe warunki i tryb rekrutacji na studia w PSW w Białej Podlaskiej w roku akademickim 2014/2015 określa Uchwała nr 14/2013 Senatu Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej z dnia 26.04.2013 r. w sprawie *przyjęcia warunków i trybu rekrutacji na studia w Państwowej Szkole Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, w roku akademickim 2013/2014*. Analiza tej Uchwały wskazuje, że postępowanie kwalifikacyjne dla kandydatów na studia stacjonarne jest właściwe. Na kierunku *Filologia*, specjalność *Filologia angielska* wynik końcowy oblicza się sumując punkty rekrutacyjne, wyliczone na podstawie wyników procentowych uzyskanych przez kandydata na egzaminach maturalnych z języka polskiego i angielskiego. W przypadku, gdy kandydat nie zdał egzaminu maturalnego z języka angielskiego, a posiada odpowiedni certyfikat potwierdzający znajomość tego języka przynajmniej na poziomie B1, otrzymuje 50 pkt. rekrutacyjnych. Na specjalności *Filologia rosyjska* wynik końcowy oblicza się sumując punkty rekrutacyjne, wyliczone na podstawie wyników procentowych uzyskanych przez kandydata na egzaminach maturalnych z języka polskiego i nowożytnego języka obcego. W przypadku gdy kandydat nie zdał egzaminu maturalnego z nowożytnego języka obcego, a posiada odpowiedni certyfikat potwierdzający znajomość tego języka przynajmniej na poziomie B1, otrzymuje 50 pkt. rekrutacyjnych. Dalsze szczegółowe warunki i tryb rekrutacji na studia w PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, w tym na kierunek *Filologia* określa Uchwała w sprawie przyjęcia warunków i trybu rekrutacji na studia w PSW nr 14/2013 Senatu Uczelni wraz z załącznikami.

- 2) System oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowania ocen.

Na podstawie udostępnionej dokumentacji oraz opinii wyrażanych przez studentów podczas spotkania, należy stwierdzić, że system ocen jest przejrzysty i klarowny, jednak

studenci uważają że nie zawsze obiektywny. Obecni na spotkaniu zgłosili zastrzeżenia do sprawiedliwości niektórych ocen. W toku roku akademickiego studenci mają możliwość uzyskania informacji na temat popełnionych błędów, które są im wyjaśniane, nie są jednak informowani przez nauczycieli akademickich o błędach jakie popełnili podczas egzaminów i zaliczeń. Studenci wiedzą jak uzyskać prawo do egzaminu komisyjnego. Oceny z egzaminów i zaliczeń rejestrowane są w systemie Wirtualny Dziekanat oraz karcie okresowych osiągnięć studenta

- 3) Struktura i organizacja programu ocenianego kierunku studiów sprzyja krajowej i międzynarodowej mobilności studentów.

Struktura i organizacja programu, szczególnie zaś podział na 6 semestrów oraz klarowny system punktacji ECTS. z uwagi na dostosowanie do norm europejskich sprzyja mobilności studentów. Zakład Neofilologii oferuje studentom możliwość odbywania praktyk w ramach programu ErasmusPlus – SMP (Student Mobility Placements). Studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA podkreślili dobrą jakość lektoratów, które są zorientowane na praktyczne wykorzystanie języka, co pomaga w ich przekonaniu dostosować umiejętności do wymagań programów wymian. Działania wspierające mobilność studentów są na podstawowym poziomie wystarczające, jednak z uwagi na niską frekwencję studencką w programach wymian wpływ współpracy międzynarodowej i krajowej na proces dydaktyczny jest minimalny.

- 4) System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia.

Studenci na spotkaniu z członkiem Zespołu Oceniającego PKA podkreślili wysoką jakość obsługi naukowej i dydaktycznej. W ocenie osób, które uczestniczyły w spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA jakość obsługi administracyjnej stoi na wysokim poziomie. W ich opinii godziny pracy sekretariatów są odpowiednie, zaś wiedza i umiejętności pracowników pomagają w rozwiązywaniu wszelkich problemów formalno-prawnych studentów. Studenci dostrzegają wsparcie, tak przy okazji rozwiązywania problemów studenckich, związanych ze studiowaniem, jak i ze sprawami socjalno-bytowymi. Wszystkie niezbędne informacje znajdują się w systemie Wirtualny Dziekanat oraz na stronie internetowej PSW im. Jana Pawła II. Studenci oceniają elektroniczne platformy wspierające proces kształcenia, jako funkcjonalne. Wykładowcy są dla nich dostępni na konsultacjach oraz za pośrednictwem poczty elektronicznej. Na specjalności *Filologia angielska* przydziela się promotorów, co zasadniczo ogranicza możliwość swobodnego wyboru tematu pracy. Takie zjawisko nie występuje na specjalności *Filologia rosyjska*, na której studenci mają możliwość wyboru promotora oraz swobodnego doboru tematu pracy dyplomowej. Uczelnia nie prowadzi na wizytowanym kierunku kształcenia na odległość.

W opinii Zespołu Oceniającego sylabusy (karty przedmiotów) skonstruowane są w sposób czytelny, precyzyjny i ujednolicony. Należy podkreślić, że karty przedmiotów zostały rozbudowane, co sprzyja utrzymaniu przejrzystości i spójności poszczególnych kategorii. Kategorie te to: informacje ogólne o przedmiocie, wymagania wstępne, cele przedmiotu, efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych (odniesione do celów przedmiotu), treści programowe (odniesione do efektów kształcenia dla przedmiotu), zróżnicowane metody dydaktyczne, dostosowane do formy zajęć (np. metoda konfrontatywna, podająca, analiza i dyskusja w grupach/parach, autorefleksja i autokorekta

prac), sposoby oceny (formującej i podsumowującej), obciążenie pracą studenta (uwzględniające godziny kontaktowe oraz pracę własną) i odpowiadająca mu liczba punktów ECTS, literatura podstawowa i uzupełniająca, kryteria oceny oraz inne przydatne informacje (np. godziny konsultacji). Kartę przedmiotu zamyka zestawienie tabelaryczne, zestawiające poszczególne kategorie i uwypuklające spójność między nimi. Sposób przygotowania kart przedmiotów, jak i stopień ich wystandaryzowania zasługują na wyróżnienie.

Również studenci na spotkaniu z Zespołem Oceniającym podkreślili, że w sylabusach znajduje się wszystko co potrzebne, żeby przygotować się na zajęcia i zaliczenia, przy czym zaznaczyli, że treść sylabusów mogłaby być bardziej przystępna. Sylabusy zawierają podstawowy opis przedmiotu, zakładane efekty kształcenia, potrzebną do ich realizacji literaturę obowiązkową i rozszerzającą, a także kryteria zaliczenia. Uczestnicy spotkania stwierdzili jednak, że często liczba pozycji w sylabusach jest nieadekwatna do tego co wykorzystują do nauki. Studenci zwrócili również uwagę na fakt zmniejszania rzeczywistych wymagań, względem tych zawartych w sylabusie. Praktyka taka ma miejsce, kiedy zajęcia są zbyt krótkie względem zakładanego materiału. Studenci zasadniczo najczęściej opierają swoją wiedzę na wybranych lekturach z puli książek obowiązkowych, rzadko natomiast wykorzystują całość lub nawet większość materiału znajdującego się w sylabusie. Zdaniem studentów należałoby urealnić zawartość tej części sylabusów.

Obciążenia studentów na poszczególnych latach i w semestrach studiów są spójne i logiczne. Punktacja ECTS przyporządkowana poszczególnym semestrom spełnia wymogi formalne. Punkty ECTS odzwierciedlają nakład pracy, jakiej wymaga każdy przedmiot w stosunku do całkowitej ilości pracy, jaką musi wykonać każdy student, aby zaliczyć pełny rok akademicki studiów w Uczelni (wliczając w to pracę własną studenta włożoną w przygotowanie się do zajęć, egzaminu lub innej formy oceny). Punkty kredytowe są zatem relatywnym, a nie bezwzględnym miernikiem ilości pracy wymaganej od studenta do zaliczenia danego przedmiotu. Warto podkreślić, iż przygotowując program kształcenia dołożono szczególnych starań, aby obciążenie studenta zostało oszacowane w sposób realny, a przewidziana dla danego przedmiotu liczba punktów ECTS była adekwatna do tego obciążenia. W tym celu w roku akademickim 2011/12 przeprowadzono badania ankietowe weryfikujące punktację ECTS. W konsekwencji, w przypadku wykładów przeważają obecnie efekty związane z wiedzą, a w przypadku ćwiczeń, seminariów oraz praktyk przeważają efekty kształcenia związane z umiejętnościami i kompetencjami społecznymi. Studenci uczestniczący w spotkaniu z Zespołem Oceniającym ocenili, iż przyjęta punktacja ECTS prawidłowo odzwierciedla rzeczywisty nakład pracy potrzebnej do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Opinia ta odzwierciedla obserwacje Zespołu Oceniającego.

Uczelnia podejmuje skuteczne działania mające na celu przekazanie swoim studentom wartości motywujących ich do osiągania lepszych efektów uczenia się. Studenci są kształceni w przekonaniu, że ich praca jest misją publiczną. Czują wsparcie uczelni oraz doceniają jej regionalny prestiż, a także zalety proponowanego kształcenia ogólnoakademickiego. Jako główną motywację studenci kierunku *Filologia* wskazują pewność odnalezienia się na rynku pracy. Wymienione wyżej mechanizmy wraz z przejrzystymi kryteriami dostępu do pomocy materialnej pomagają w osiąganiu lepszych efektów kształcenia i ich skuteczności.

Programy opieki materialnej i socjalnej w PSW w Białej Podlaskiej są oferowane w zakresie gwarantowanym przez ustawę Prawo o szkolnictwie wyższym. Dobrą praktyką jest uznawanie w procedurze przyznawania stypendium socjalnego w zwiększonej wysokości potwierdzenia tymczasowego zameldowania, co jest rozwiązaniem zdecydowanie korzystnym dla studentów. Również dobrą praktyką uczelni jest stworzenie własnego funduszu stypendialnego. Informacje na temat świadczeń pomocy materialnej oraz sposobu, w jaki student może się o nie ubiegać, jest przedstawiana na stronie internetowej uczelni, jednak

niektórzy obecni na spotkaniu z przedstawicielem ZO studenci nie wiedzieli gdzie ich szukać, ani jakie są kryteria przyznawania dodatkowych świadczeń. W opinii studentów administracja wspiera studentów w procesie uzyskania stypendiów, wskazuje i pomaga uzupełnić braki w dokumentacji oraz służy radą. System przyznawania świadczeń jest przejrzysty i dobrze zorganizowany, dzięki czemu pomoc trafia do studentów w terminach, które sami uznają za optymalne, tj. stypendium socjalne w kolejnym miesiącu po złożeniu wniosku, zaś jeżeli chodzi o stypendium rektora dla najlepszych studentów do grudnia roku, w którym złożono wniosek. Taki stan rzeczy potwierdzają wydane decyzje administracyjne, znajdujące się w teczkach osobowych studentów. Wysokość i tryb wypłacania świadczeń ustala Rektor w porozumieniu z samorządem studenckim, co potwierdza dokumentacja oraz spotkanie z przedstawicielami samorządu.

Wątpliwości wzbudzają §1 ust. 9, §1 ust. 10, §3. ust. 9. oraz §4 ust. 16. *Regulaminu Przyznawania i ustalania wysokości świadczeń pomocy materialnej dla studentów Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej.* §1 ust. 9 głosi:

„Od decyzji Uczelnianej Komisji Stypendialnej studentom w sprawie stypendium socjalnego, stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych oraz zapomogi przysługuje odwołanie do Odwoławczej Komisji Stypendialnej składane w terminie 14 dni od otrzymania decyzji. Odwołanie jest rozpatrzone w terminie 30 dni od daty wpływu do Odwoławczej Komisji Stypendialnej. Decyzje Odwoławczej Komisji Stypendialnej są doręczane korespondencyjnie za potwierdzeniem odbioru. Decyzje te podpisuje przewodniczący Odwoławczej Komisji Stypendialnej.”

§1 ust. 10 głosi podobny zapis:

„W przypadku decyzji w sprawie stypendium rektora dla najlepszych studentów przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy”.

Zdaniem eksperta ds. studenckich ustęp 9. należałoby rozszerzyć o stypendium rektora, zaś ustęp 10 o stypendium socjalne, stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych oraz zapomogę. Decyzje dotyczące Funduszu Pomocy Materialnej wydawane są jako decyzje administracyjne i powinno się wobec nich stosować odpowiednie zapisy Kodeksu Postępowania Administracyjnego, co w obecnych regulacjach nie ma miejsca.

Ponadto §3. ust. 9. mówi:

„Kwota stypendium socjalnego, może zostać zwiększona, na wniosek Studenta studiów stacjonarnych, w związku z ponoszeniem przez niego dodatkowych kosztów **z tytułu zakwaterowania w obiekcie innym niż dom studencki**, jeżeli codzienny dojazd z miejsca stałego zamieszkania do uczelni uniemożliwiałby lub w znacznym stopniu utrudniał studiowanie. Nie dotyczy studentów, którzy posiadają adres zameldowania na terenie miasta Biała Podlaska.” Wymieniony wyżej przepis jest nieuprawnionym zawężeniem kryterium zawartego w Art. 182 ust. 1. Ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*. Student ma prawo uzyskać stypendium o zwiększonej wysokości w przypadku zamieszkiwania w Domu Studenckim **lub** zakwaterowania w innym obiekcie niż dom studencki.

Uczelnia w sposób właściwy i w miarę swych możliwości wspiera rozwój zawodowy, kulturowy i społeczny studentów. Od poprzedniego roku akademickiego studenci PSW w Białej Podlaskiej, mają możliwość korzystania za pośrednictwem uczelni z Białskiej Karty Miejskiej, dzięki której korzystają z komunikacji miejskiej za darmo. Społeczność studencka docenia tę inicjatywę władz uczelni. Studenci mają możliwość korzystania z sal oraz infrastruktury sportowej, podkreślają jednak, że wszelkie formy aktywności poza zajęciami są trudne do realizacji ze względu na napięty plan zajęć. W obszarze kulturowym i społecznym główną rolę odgrywa aktywność Samorządu Studentów, prowadzącego różnorodne projekty,

tak kulturalne, jak i społeczne, przy czym należy podkreślić, iż uczelnia w pełni umożliwia studentom korzystanie ze swojej infrastruktury w ww. celach.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym studenci wymienili po stronie słabych stron procesu kształcenia brak poczucia anonimowości przy okazji ewaluacji zajęć dydaktycznych, oraz niezgodności pomiędzy sylabusami a treściami realizowanymi przez nauczycieli akademickich na zajęciach. W opinii studentów mocnymi stronami procesu kształcenia są przede wszystkim zajęcia praktyczne, prestiż PSW oraz jej misja publiczna, a także praca większości wykładowców oraz wsparcie administracji.

Studenci wyrazili satysfakcję z systemu opieki naukowo-dydaktycznej oraz materialnej. Nauczyciele akademicy są dostępni i służą wszechstronną pomocą. Administracja jest określana jako przyjazna studentowi. Pracownicy administracji są odbierani jako osoby pracowite i chętne do pomocy. Podobnie sytuacja ma się w przypadku opiekunów lat, którzy wspierają studentów w rozwiązywaniu problemów związanych ze studiowaniem. Rola starostów lat i samorządu studenckiego jest w kwestii rozwiązywania problemów wskazywana jako element dalszego planu, z którego studenci rzadko korzystają.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego⁴ znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) W ocenie studentów zasady i kryteria rekrutacji są przejrzyste i dostępne. Uczelnia wspiera kandydata w procesie rekrutacji za pomocą dobrze dostępnych i kompletnych informacji na temat oferty dydaktycznej kierunku. Dokumenty dotyczące rekrutacji są sformułowane w sposób zrozumiały. Elektroniczny system rejestracji jest przyjazny dla użytkownika, znajdują się w nim wszelkie potrzebne informacje.

2) System ocen jest przejrzysty. Studenci nie mają zarzutów wobec kryteriów ocen, czy też ich przełożenia na faktycznie zdobyte osiągnięcia. Studenci mają dostęp do informacji na temat kryteriów i zasad oceniania, o których są informowani odpowiednio wcześniej. Studenci nie są jednak informowani przez nauczycieli akademickich o błędach jakie popełnili podczas egzaminów i zaliczeń.

3) Uczelnia oferuje pakiet związany z mobilnością studentów, jednak nie znajduje on szerokiego zainteresowania ze strony studentów.

4) Jakość obsługi naukowej i dydaktycznej należy ocenić jako dobrą. Nauczyciele akademicy są dostępni dla studentów, podobnie jak pracownicy administracji. Program opieki materialnej i socjalnej w PSW w Białej Podlaskiej jest dobrze oceniany przez studentów, jednak nie ustrzeża się błędów formalnych, przez co nie jest do końca przystosowany do prawa powszechnie obowiązującego. Stopień wystandaryzowania kart przedmiotu i staranność przygotowania dokumentacji zasługują na wyróżnienie.

8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

- 1) Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia; wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów.

Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia działa w Uczelni na podstawie Uchwały nr 14/ 2012 Senatu Uczelni z dnia 2 marca 2012 r. w sprawie zatwierdzenia programu: wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia w Państwowej Szkole Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, zmienionej Uchwałami Senatu: nr 99/2013 z dnia 29 listopada 2013 r., nr 5/2014 z dnia 24 stycznia 2014 r. oraz nr 53/2014 z dnia 27

czerwca 2014 r., przy czym należy zauważyć, iż pierwsza Komisja dydaktyczna w Uczelni powołana została Uchwałą Senatu nr 28/2003 z dnia 13 listopada 2003 r., następnie zaś powołano Uczelnianą komisję ds. mierzenia jakości kształcenia (Uchwała Senatu nr 11/2007 z dnia 23 marca 2007 r.). Dbałość o zapewnianie jakości kształcenia ma zatem w uczelni stosunkowo długą tradycję.

Celem zasadniczym WSZJK w Uczelni jest zapewnienie kształcenia na najwyższym poziomie. Cel ten obejmuje całościowy proces kształcenia studenta i realizowany ma być poprzez stały monitoring i dostosowywanie programów kształcenia do KRK; ocenę procesu kształcenia na kierunku; ocenę jakości i warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych; organizację zajęć dydaktycznych; ocenę realizacji założonych efektów kształcenia; dobór kadry dydaktycznej; wsparcie studentów w działalności naukowo dydaktycznej i społecznej; badanie kariery zawodowej absolwentów oraz stosowanie procedury antyplagiatowej.

Za zapewnianie jakości kształcenia w PSW odpowiadają władze Uczelni oraz Wydziału organizując proces kształcenia; kadra akademicka (pracownicy dydaktyczni, naukowo-dydaktyczni), konstruując i realizując proces kształcenia; pracownicy administracyjni, zapewniając obsługę studentów i wykładowców; studenci, wpływając poziomem swojego zaangażowania na jakość procesu kształcenia oraz interesariusze zewnętrzni poprzez monitorowanie efektów kształcenia na rynku pracy. Działanie Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia wspierają: uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia, Senacka Komisja ds. okresowej oceny nauczycieli akademickich (również Odwoławcza komisja oceniająca dla nauczycieli akademickich), Biuro Karier. Zespół ds. Jakości Kształcenia Rektor Uczelni powołał Zarządzeniem nr 8A/2012 z dnia 14 marca 2012 r., natomiast Uchwałą Senatu nr 103/2013 z dnia 29 listopada 2013 r. ustanowiono Senacką komisję ds. jakości kształcenia, w skład której weszło pięć osób. Następnie, Uchwałą nr 7/2014 Senatu Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej z dnia 24 stycznia 2014 r. w sprawie uzupełnienia składu Senackiej Komisji ds. Jakości Kształcenia, skład tej Komisji został uzupełniony o jedną osobą.

Po wprowadzeniu w Uczelni struktury wydziałowej na pierwszym posiedzeniu Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu i Nauk Społecznych powołano Wydziałową Komisję Programową i Oceny Jakości Kształcenia w Wydziale Nauk o Zdrowiu i Nauk Społecznych. Z uwagi na specyfikę poszczególnych kierunków studiów prowadzonych w jednostce powołano zespoły ds. zapewnienia jakości kształcenia oraz zespoły programowe i dydaktyczne działające na kierunkach w jednostce (powołane uchwałą Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu i Nauk Społecznych nr 5/2013-2014 z dnia 20 lutego 2014 r., ze zmianami dokonanymi uchwałą Rady Wydziału nr 4/2014-2015 z dnia 5 grudnia 2014 r.). W Wydziale funkcjonuje także wspomniana wcześniej Wydziałowa Komisja ds. Jakości Procesu Dyplomowania.

Uchwałą nr 6/2013-2014 Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu i Nauk Społecznych Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej z dnia 20 lutego 2014 r. powołano zespoły ds. zapewnienia jakości kształcenia działające na kierunkach na Wydziale Nauk o Zdrowiu i Nauk Społecznych, w tym Zespół Zakładu Neofilologii (ze zmianami dokonanymi Uchwałą nr 3/2014-2015 Rady Wydziału z dnia 5 grudnia 2014 r.). Uchwałą nr 7/2013-2014 Rady Wydziału z dnia 20 lutego 2014 r. powołana została Wydziałowa Komisja Programowa i Oceny Jakości Kształcenia w Wydziale Nauk o Zdrowiu i Nauk Społecznych (ze zmianami dokonanymi Uchwałą Rady Wydziału nr 2/2014-2015 z dnia 5 grudnia 2014 r.). Zgodnie z powyższymi dokumentami do zadań Komisji w szczególności należy współpraca z przewodniczącymi zespołów programowych i do spraw zapewnienia jakości kształcenia działających na kierunkach w WNZNS w celu zapewnienia jednolitej struktury planów studiów zgodnych z krajowymi ramami kwalifikacji i obowiązującymi standardami nauczania; analiza wniosków wynikających z prac zespołów

programowych i zespołów ds. jakości kształcenia działających na poszczególnych kierunkach studiów; kierowanie do Dziekana wniosków wynikających z oceny jakości kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów; opiniowanie wniosków w zakresie zmian w programach studiów; sporządzanie sprawozdania z prac Komisji do dnia 30 września każdego roku akademickiego.

Na Wydziale Nauk o Zdrowiu i Nauk Społecznych funkcjonuje również powołana Uchwałą nr 4/2013-2014 Rady Wydziału z dnia 20 lutego 2014 r. wspomniana wyżej Wydziałowa Komisja ds. Jakości Procesu Dyplomowania, w której skład wchodzi przedstawiciele poszczególnych katedr, w tym Katedry Nauk Humanistycznych i Społecznych.

Prowadzoną na Wydziale Nauk o Zdrowiu i Nauk Społecznych ocenę jakości kształcenia w zakresie analizy kadry naukowo-dydaktycznej oraz planów studiów i programów nauczania, ocenę kadry dydaktycznej, ankietyzacji studentów i hospitacji zajęć koordynuje Wydziałowa Komisja Programowa i Oceny Jakości Kształcenia, a na poziomie Uczelni – Senacka Komisja ds. Jakości Kształcenia.

W Systemie zarządzania kierunkiem najniższym jego ogniwem są Kierownicy Zakładów i Kierownicy Katedr. Na tym poziomie analizuje się plany i programy kształcenia, a wnioski przekazywane są do Dziekana, który podejmuje decyzje zgodnie z zakresem uprawnień. Modyfikacje programów kształcenia oraz wprowadzanie nowych specjalności podejmowane są po zaopiniowaniu przez Wydziałową Komisję Programową i Oceny Jakości Kształcenia, a następnie Senacką Komisję ds. Jakości Kształcenia.

Wydziałowa Komisja Programowa i Oceny Jakości Kształcenia monitoruje jakość zmian w planach i programach kształcenia poprzez współpracę z przewodniczącymi Zespołów Programowych ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia działających na kierunkach. Propozycje zmian są gromadzone i opracowywane przez Kierowników Zakładów, następnie Kierowników Katedr, a po zatwierdzeniu przez Radę Wydziału wprowadzane przez zespoły, które są odpowiedzialne za aktualizację planów i programów kształcenia. W celu realizacji tej procedury powołane zostały Zespoły ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia działające na kierunkach. Zespoły te monitorują jakość kształcenia pod kątem zgodności planów i programów w odniesieniu do Krajowych Ram Kwalifikacji, monitorują i wdrażają zasady Wewnętrznego Systemu Oceny Jakości Kształcenia w jednostkach i wykorzystują uzyskane wyniki analiz do doskonalenia procesu dydaktycznego.

W ramach funkcjonujących zespołów i komisji odbywają się zebrania, które są protokołowane. Komisje sporządzają także po zakończonym roku akademickim sprawozdanie ze swojej działalności (sprawozdanie z prowadzonych hospitacji i ankietyzacji oraz procesu dyplomowania) do Dziekana Wydziału. Podczas wizytacji zapoznano się między innymi z dokumentacją związaną z pracą Wydziałowej Komisji Programowej i Oceny Jakości Kształcenia i ustalono, iż na posiedzeniach powyższego ciała kolegialnego poruszane były min. kwestie dotyczące planów i programów studiów oraz efektów kształcenia. Dokumentacja toku studiów związana z potwierdzeniem uzyskania przez studenta zakładanych efektów kształcenia i kwalifikacji, tj. np. protokoły egzaminacyjne i dyplomy oraz suplementy prowadzona jest prawidłowo. Z funkcjonowania powyższego ciała kolegialnego sporządzane są, oprócz protokołów, opracowywane co roku *Sprawozdania z działalności*.

W toku wizytacji zapoznano się również ze *Sprawozdaniem Dziekana Wydziału Nauk o Zdrowiu i Nauk Społecznych z działalności dydaktycznej i naukowej* (za rok akademicki 2013/2014 przyjętym Uchwałą Nr 18/2013-2014 Rady Wydziału z dnia 25 września 2014 r.) oraz *Sprawozdaniem Dziekana z realizacji efektów kształcenia* (dla roku akademickiego

2013/2014 zatwierdzonym na posiedzeniu Rady Wydziału Uchwałą nr 1/2014/2015 z dnia 5 grudnia 2014 r.).

Metodami służącymi ocenie i zapewnieniu jakości kształcenia na kierunku *Filologia* są m.in.:

- ewaluacja zajęć dydaktycznych przez studentów – anonimowa, dobrowolna ankieta wypełniana po zakończeniu semestru lub po zakończeniu zajęć z danego przedmiotu zawierająca pytania o program kształcenia, kadre nauczającą, organizację procesu kształcenia i osiągnięte efekty uczenia się. Z badania ewaluacyjnego sporządza się raporty, z którymi zapoznają się również studenci. Podczas wizytacji przedstawiono raport z badań ewaluacyjnych zajęć dydaktycznych w roku akademickim 2013/2014. Ankieta oceny dydaktyków przeprowadzona była w Uczelni po raz pierwszy w roku akademickim 2006/2007;
- hospitacje zajęć dydaktycznych, które przeprowadzane są raz do roku i którym powinni podlegać wszyscy nauczyciele akademicy. Plan hospitacji sporządza Dziekan, a osoby hospitowane są informowane tydzień przed terminem hospitacji. Osoba dokonująca hospitacji posiada stopień naukowy, co najmniej równy osobie hospitowanej. Celem hospitacji jest weryfikacja realizacji zakładanych efektów kształcenia, trafności doboru strategii, metod kształcenia, środków dydaktycznych na zajęciach, sprawności organizacyjnej wykładowcy i jego merytorycznego przygotowania do zajęć, sposobu sporządzania i oceniania osiągnięć studentów oraz wartości wychowawczych zajęć. Uczelnia posiada zatwierdzony druk hospitacji zajęć, który zakłada różne rodzaje hospitacji: hospitację diagnozującą, doradczo-diagnozującą i kontrolno-oceniającą. Z hospitacji sporządza się protokół, z którym zapoznaje się prowadzący zajęcia. Wyniki hospitacji są wykorzystywane w okresowych ocenach pracowników i w procesie awansowania nauczycieli akademickich, są poufne i zostają udostępnione władzom Uczelni oraz hospitowanemu pracownikowi;
- okresowa ocena nauczycieli akademickich, w której uwzględnia się wyniki ankiety ewaluacyjnej zajęć dydaktycznych, protokoły z hospitacji oraz działalność na rzecz rozwoju naukowego oraz społeczności akademickiej Uczelni. Zgodnie ze Statutem Uczelni okresowej ocenie podlegają wszyscy nauczyciele. Ocena dokonywana jest nie rzadziej niż raz na dwa lata lub na wniosek kierownika jednostki organizacyjnej. Oceny nauczycieli akademickich dokonuje Komisja ds. Okresowej Oceny Nauczycieli Akademickich, a jej podstawę prawną jej przeprowadzania stanowi Statut PSW oraz Regulamin Postępowania Komisji ds. Okresowej Oceny Nauczycieli Akademickich. Nauczyciele akademicy wypełniają arkusz ankiety, która składa się z trzech części: działalności naukowo-badawczej, działalności dydaktycznej i działalności organizacyjnej. Po wystawieniu ocen częściowych formułowana jest ocena ogólna: pozytywna, pozytywna warunkowo bądź negatywna. W razie potrzeby Komisja formułuje też zalecenia dla pracownika.

W bieżącym roku akademickim na wszystkich kierunkach studiów prowadzonych w Uczelni, w tym kierunku *Filologia*, ma być wprowadzona *Ankieta dla pracodawcy dotycząca oceny praktykanta PSW*. Pilotażowe badania za pomocą powyższej ankiety przeprowadzone zostały już w roku akademickim 2013/2014, jednak nie dotyczyły filologii (objęto nimi wyłącznie studentów kierunku Bezpieczeństwo narodowe).

W celu zapewnienia oryginalności prac dyplomowych wdrożono od roku akademickiego 2013/2014 procedurę antyplagiatową. Pozytywna weryfikacja antyplagiatowa

oraz pozytywne recenzje promotora i recenzenta warunkują dopuszczenie studenta do egzaminu dyplomowego.

Monitorowanie i doskonalenie programu kształcenia prowadzone jest również w Uczelni poprzez monitoring karier absolwentów na rynku pracy. Badaniem losów absolwentów oraz weryfikacją efektów kształcenia na rynku pracy zajmuje się Uczelniane Biuro Karier powstałe dnia 3 grudnia 2012 r. Wcześniej działało ono w ramach struktury organizacyjnej Uczelni na podstawie Uchwały nr 52 z dnia 24 listopada 2005 r., ale nie stanowiło odrębnej jednostki. Biuro Karier monitoruje losy zawodowe absolwentów, gromadzi i udostępnia publikacje wydawnictw i materiały informacyjne o tematyce związanej z rozwojem osobistym i zawodowym oraz poruszaniem się na rynku pracy, prowadzi ono także bieżącą współpracę z instytucjami i organizacjami rynku pracy. Badanie jest przeprowadzane po roku od ukończenia studiów, i powinno być powtarzane na tej samej grupie osób po 3 i 5 latach. Całość badań dotyczących kariery zawodowej absolwentów organizuje Pełnomocnik Rektora ds. badania kariery zawodowej absolwentów, który wraz z Sekcją Praktyk i Biurem Karier po zakończeniu każdego roku akademickiego sporządza sprawozdanie (Uchwała nr 36/2012 w sprawie zatwierdzenia sprawozdania w zakresie monitorowania karier zawodowych absolwentów) i przekazuje do Komisji ds. Dydaktyki. Senat Państwowej Szkoły Wyższej przyjmuje sprawozdanie w zakresie monitorowania karier absolwentów.

Na Wydziale Nauk o Zdrowiu i Nauk Społecznych powołano Uchwałą nr 4/2013-2014 Rady Wydziału z dnia 20 lutego 2014 r. Wydziałową Komisję ds. Jakości Procesu Dyplomowania, w której skład wchodzi przedstawiciele poszczególnych katedr, w tym Katedry Nauk Humanistycznych i Społecznych. Do zadań Komisji należy: weryfikacja po zakończeniu procesu dyplomowania wybranych losowo prac dyplomowych, ocena stosowanych procedur związanych z wyborem i informowaniem studentów o zakresie zagadnień na egzamin dyplomowy oraz składanie raz w roku sprawozdania z prac Dziekanowi Wydziału oraz Komisji Programowej i Oceny Jakości Kształcenia. Podczas wizytacji przedstawiono Protokół z posiedzenia Komisji ds. Jakości Procesu Dyplomowania w dniu 2 grudnia 2014 r. dotyczący weryfikacji prac dyplomowych wykonanych w Katedrze Nauk Humanistycznych i Społecznych w 2014 r., obejmującej po trzy losowo wybrane prace dyplomowe dla każdego kierunku na studiach I stopnia.

Działania zmierzające do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia na kierunku, obejmujące monitorowanie i dostosowanie programów kształcenia do wymogów KRK, ocenę i doskonalenie procesu kształcenia oraz jakości i warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych, organizację zajęć dydaktycznych, ocenę realizacji założonych efektów kształcenia, proces dyplomowania, dobór kadry dydaktycznej, wspieranie studentów w działalności naukowo-dydaktycznej i społecznej, przygotowanie studenta do zawodu oraz badanie karier zawodowych absolwentów oraz stosowanie procedury antyplagiatowej, należy ocenić pozytywnie. Przyjęte rozwiązania są zgodne z wytycznymi Krajowych Ram Kwalifikacji i sprzyjają doskonaleniu kultury kształcenia.

Struktura zarządzania procesem dydaktycznym na kierunku *Filologia* jest przejrzysta na płaszczyźnie komunikacji wewnątrz Zakładu Neofilologii. ZO zaleca jednak usprawnienie przepływu informacji dotyczących zarządzania procesem dydaktycznym między Zakładem o władzami Wydziału.

Jako adekwatne i skuteczne należy także określić oceny i analizy osiągniętych efektów kształcenia, stanowiące podstawę doskonalenia programu kształcenia; przeprowadzane są one na ocenianym kierunku w sposób systematyczny i kompleksowy. W trakcie zebrań pracowników Zakładu Neofilologii omawiane są sprawy dotyczące studentów (frekwencja, postępy w nauce, wspomaganie autonomii, sposoby aktywizacji na zajęciach), realizacji

założeń programowych i zmian w przepisach. Szczegółowo dyskutowane są kwestie formy studiów oraz sylwetki absolwenta, programów i planów studiów, programów poszczególnych przedmiotów, realizowanego systemu punktowego (ECTS), wymagań egzaminacyjnych i zaliczeniowych, oraz wymagań stawianych pracom dyplomowym. Regularnie prowadzone są przeglądy programów studiów oraz treści merytorycznych nauczanych przedmiotów w zakresie zgodności merytorycznej treści poszczególnych przedmiotów określonych w programie autorskim z programem kształcenia oraz warunków realizacji kształcenia i prowadzenia zajęć dydaktycznych.

Jak wspomniano wyżej (kryterium 2), zdarzają się jednak przypadki, w których treść dostępna w sylabusach odbiega od tej, która jest prezentowana na zajęciach. Rozwiązaniem tej sytuacji może być pogłębienie analizy przeprowadzanej w ramach systemu zapewniania jakości kształcenia o ocenę zgodności treści realizowanych przez nauczycieli akademickich podczas zajęć z informacjami zawartymi w sylabusach.

System zapewniania jakości kształcenia w zakresie analizy efektów kształcenia i mechanizmów służących monitorowaniu i doskonaleniu programu kształcenia należy generalnie ocenić jako efektywny, ze względu na widoczne w przekazanych ZO dokumentach (plany studiów na kierunku *Filologia* w latach 2012-2015) zmiany w programie kształcenia. Zmiany te były wynikiem zarówno zdiagnozowania słabych stron programu kształcenia (dotyczy to, na przykład, wygaszania specjalności nauczycielskiej na specjalności *Filologia rosyjska* oraz wprowadzenia jednolitego systemu modułów wybieralnych na specjalności *Filologia angielska*), jak i efektem uwzględniania w programie kształcenia tych efektów, których osiągnięcie ma największe znaczenie dla kariery zawodowej studentów. Efekty te zostały ustalone na podstawie analizy wyników monitorowania karier absolwentów uczelni. Zakładane efekty kształcenia modyfikowane są również z uwzględnieniem zmian zachodzących na rynku pracy. Wykorzystuje się przykłady dobrych praktyk, obejmujące m.in. opracowania wykonane w innych jednostkach i w innych uczelniach. Uwzględnia się również stanowiska pracodawców, co wykazano w dokumentacji obejmującej opinie i potwierdzenia otrzymane przez jednostkę od interesariuszy zewnętrznych w latach 2013-2015.

Wyniki monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia oraz wprowadzonych zmian dostępne są w wersji pisemnej (informatory, ulotki, plakaty) i elektronicznej (strona internetowa Uczelni). System upowszechniania tych informacji można uznać za wystarczający.

Reasumując, należy stwierdzić, że wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia jest przydatny w badaniu zgodności programu kształcenia na ocenianym kierunku z założonymi efektami kształcenia i oczekiwaniami rynku pracy. System ten jest skuteczny i spełnia wymogi systematyczności i kompleksowości oraz stanowi wystarczającą podstawę doskonalenia programu kształcenia.

- 2) W procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą pracownicy, studenci, absolwenci oraz inni interesariusze zewnętrzni.

W procesie zapewnienia jakości i budowy kultury jakości uczestniczą interesariusze wewnętrzni (tj. Władze Uczelni i Wydziału, jak również członkowie zakładowych komisji funkcjonujących w ramach wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, w tym członkowie Uczelnianej Komisji ds. Programów Studiów, Dydaktyki i Wychowania oraz Sekcji Praktyk i Biura Karier PSW, a także studenci) i interesariusze zewnętrzni (tj. przedstawiciele lokalnych szkół podstawowych, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, biur podróży oraz firm współpracujących z partnerami zagranicznymi). Przedłożona do wglądu

członkom ZO PKA dokumentacja z Zakładu Neofilologii (m. in. protokoły z posiedzeń Komisji Programowej oraz Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia) i Wydziałowej Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia (m. in. sprawozdania z jej działalności, w tym coroczne sprawozdania Dziekana Wydziału Nauk o Zdrowiu i Nauk Społecznych z realizacji efektów kształcenia) zawiera szczegółowe dane dotyczące podejmowanych działań projakościowych. We wszystkich komisjach, zarówno na poziomie Uczelni, Instytutu, jak i kierunku *Filologia*, studenci mają swoich stałych reprezentantów, którzy wypowiadają się w kwestiach związanych z procesem kształcenia, definiowania efektów kształcenia, opracowywania programów studiów, ich opiniowania, ewaluacji i weryfikacji. Jako przedstawiciele interesariuszy wewnętrznych wchodzi w skład Senatu zgodnie z art. 61 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Udział studentów w procesie zapewnienia jakości kształcenia posiada tym samym charakter zinstytucjonalizowany. Studenci biorą udział w procesie zapewniania jakości kształcenia również poprzez udział w procesie ankietyzacji. W oparciu o uchwałę nr 99/2014 Senatu PSW z dnia 14.11.2014 roku na Uczelni wprowadzono następujące formy ankiet: a) ankietę dotyczącą realizacji zajęć dydaktycznych (załącznik 1 do WSZJK); b) ankietę dotyczącą wyboru Uczelni oraz kierunku studiów (załącznik 4 do WSZJK); c) ankietę dla pracodawców, która wypełniana jest zaraz po odbyciu praktyki zawodowej przez studentów (załącznik 5 do WSZJK) oraz d) ankietę absolwenta PSW (wypełnianą przez studentów już po oddaniu karty obiegowej) (załącznik 7 do WSZJK). Biuro Karier sporządza corocznie sprawozdania i przekazuje je Zespołowi ds. Jakości Kształcenia, a ten po szczegółowej analizie składa swoje sprawozdanie członkom senatu i rektorowi.

W roku 2012 opracowano i wdrożono uczelniany system badania losów zawodowych absolwentów. Pierwszą ankietyzację przeprowadzono w roku akademickim 2012/2013 (po 12 miesiącach od obrony pracy dyplomowej). Stanowi ona źródło podstawowych informacji o przydatności zrealizowanych efektów kształcenia oraz bieżących trendach na lokalnym i regionalnym rynku pracy (załącznik 8 do WSZJK). Badania dotyczące kariery zawodowej absolwentów nadzoruje pełnomocnik rektora ds. badania kariery zawodowej absolwentów, który razem z Sekcją Praktyk i Biurem Karier po zakończeniu każdego roku akademickiego przygotowuje sprawozdanie i przekazuje je do Komisji ds. Dydaktyki. Zgromadzony materiał stanowi podstawę do ewaluacji Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Podjęmowana obecnie współpraca z otoczeniem zewnętrznym jest szeroka i widać bezpośrednio jej efekty. Pozwala ona na projektowanie specjalności prowadzonych na kierunku *Filologia*, a także zmian w programie kierunku z uwzględnieniem potrzeb zmieniającego się ciągle rynku pracy. Uczelnia ma świadomość tych potrzeb i uwzględnia je na tyle, by ogólnoakademicki profil kształcenia móc wkrótce zastąpić profilem praktycznym.

Studenci kierunku *Filologia* w Państwowej Szkole Wyższej im. Jana Pawła II w Białej Podlaskiej są zainteresowani jakością kształcenia. Ich stosunkowo szeroka wiedza w tym zakresie wynika z dostępności dokumentów obowiązujących w Uczelni. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA ocenili dość wysoko efektywność ankiet studenckich, nie mają jednak poczucia wpływu na zajęcia, z uwagi na nieprawidłowo według nich skonstruowany kwestionariusz ankiety oraz strach przed brakiem anonimowości. To drugie zjawisko występuje przy okazji wypełniania pytań otwartych, gdyż studenci boją się rozpoznania ich charakteru pisma. Studenci wiedzą po co są ankietyzowani, jednak nie dostrzegają celu tego procesu, gdyż w ich przekonaniu nauczyciele akademicy i tak nie wprowadzą formułowanych przez nich uwag w życie. Rekomendowane jest przeprowadzenie działań informacyjnych o ankietyzacji i ich realnym wpływie na jakość kształcenia oraz potrzebie budowy kultury jakości kształcenia

Studenci mają swoich reprezentantów w organach kolegialnych uczelni i jednostki. Samorząd pod względem formalnym uczestniczył we wszystkich wymaganych prawnie czynnościach, jednak spotkanie z przedstawicielami samorządu pokazało, że akcenty w działalności studenckiej położone są przede wszystkim na kwestie kulturalno-promocyjne.

Przedstawiciele Samorządu Studentów uczestniczą w spotkaniach PSRP, co przekłada się na zwiększanie świadomego wpływu studentów na jakość kształcenia, optymalizację osiągniętych efektów kształcenia i ich dostosowywanie do aktualnego poziomu wiedzy i wymagań otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym rynku pracy. Jak wspomniano wyżej, Samorząd Studentów zdaje się mieć jednak nieco odmienne cele skoncentrowane wokół wydarzeń promocyjno-kulturalnych, co potwierdzają spotkania z przedstawicielami studentów.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
wiedza	+	+	+		+/-	+
umiejętności	+	+	+		+/-	+
kompetencje społeczne	+	+	+		+/-	+

- +** - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
- +/-** - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego³ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Struktura zarządzania kierunkiem jest przejrzysta. Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia jest skuteczny i pozwala na efektywną i kompleksową ocenę realizacji efektów kształcenia oraz stałe doskonalenie programu studiów i sposobów uzyskiwania założonych efektów kształcenia. Zaleca się usprawnienie przepływu informacji dotyczących zarządzania procesem dydaktycznym między Zakładem o władzami Wydziału oraz analizę i ocenę zgodności treści realizowanych przez nauczycieli akademickich podczas zajęć z informacjami zawartymi w sylabusach.

2) Udział interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych w procesie zapewniania jakości jest duży i pozwala m. in. na doskonalenie kultury i procesu kształcenia oraz wprowadzania odpowiednich zmian w programie kierunku z uwzględnieniem potrzeb zmieniającego się ciągle rynku pracy. Udział studentów koncentruje się przede wszystkim wokół spraw kulturalnych.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku		X			
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
3	program studiów		X			
4	zasoby kadrowe		X			
5	infrastruktura dydaktyczna		X			
6	prowadzenie badań naukowych ³					
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się			X		
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

Ocena możliwości uzyskania zakładanych efektów kształcenia i rozwoju ocenianego kierunku w wizytowanej jednostce oraz zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, a także wskazanie obszarów nie budzących zastrzeżeń, w których wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest wysoce efektywny oraz obszarów wymagających podjęcia określonych działań (uzasadnienie powinno odnosić się do konstatacji zawartych w raporcie, zawierać zalecenia).

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej pełni niezwykle ważną rolę edukacyjną i kulturotwórczą w lokalnym środowisku społeczno-gospodarczym. Z tym większą satysfakcją Zespół Oceniający PKA stwierdził, iż możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia na kierunku *Filologia* zapewniane są w pełni przez efektywnie działający system zapewniania jakości kształcenia, odpowiedni dobór kadry akademickiej, właściwie skonstruowany program nauczania i odpowiedni system weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia.

³ Ocena obowiązkowa jedynie dla studiów II stopnia i jednolitych magisterskich.

Koncepcja kształcenia rozwijana w Zakładzie Neofilologii jest spójna z misją Uczelni i strategią jednostki dzięki działaniom mającym na celu uwypuklenie roli uczelni w regionie, rozwój kadry naukowo-dydaktycznej oraz działalności dydaktycznej i naukowo-badawczej, oraz poprzez doskonalenie procesu zarządzania i jakości w Zakładzie oraz aktywizację jego interesariuszy wewnętrznych. Interesariusze wewnętrzni (pracownicy i studenci) biorą udział w procesie ustalania koncepcji kształcenia. Udział interesariuszy zewnętrznych w procesie określania koncepcji kształcenia kierunku, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju odbywa się zarówno w sposób sformalizowany, poprzez opiniowanie koncepcji kształcenia, jak i poprzez kontakty bezpośrednie i nieformalne. Oferta kształcenia na kierunku *Filologia* jest różnorodna i kształtowana z elastycznością uwzględniającą potrzeby rynku pracy i zainteresowanie kandydatów na studia. Przykładem może tu być wygaszenie specjalizacji nauczycielskiej na specjalność *Filologia rosyjska* i zastąpienie jej specjalizacją Język rosyjski w obsłudze transgranicznej.

Kierunkowe efekty kształcenia zakładane przez jednostkę na ocenianym kierunku są w pełni zgodne z wymogami Krajowych Ram Kwalifikacji i koncepcją rozwoju kierunku, która zakłada tworzenie programu kształcenia zorientowanego na oryginalność wynikającą ze specyfiki uwarunkowań geograficzno-gospodarczych. Kierunkowe efekty kształcenia zostały zdefiniowane w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych; prawidłowo przyporządkowano je efektom obszarowym i ujęto w tabelaryczne zestawienie zgodnie z wymogami ministerialnymi. Efekty kształcenia realizowane w ramach poszczególnych przedmiotów są odpowiednim nawiązaniem do kierunkowych efektów kształcenia. Konstrukcja przedmiotowych kart modułów kształcenia zawiera precyzyjne odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia, metod kształcenia oraz form ich weryfikacji. Specyficzne dla kierunku efekty realizowane są wielokrotnie w poszczególnych przedmiotach, przy czym zarówno efekty kierunkowe jak i przedmiotowe, w tym efekty przypisane praktykom zawodowym, mogą zostać osiągnięte poprzez realizację celów i specyficznych efektów kształcenia dla poszczególnych modułów kształcenia. System weryfikacji postępów w nauce stosowany na ocenianym kierunku studiów pozwala na standaryzację wymagań, zapewnia niezbędną przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen.

Organizacja procesu kształcenia sprzyja realizacji zakładanych efektów kształcenia na każdym etapie procesu kształcenia. Czas trwania studiów, kolejność poszczególnych przedmiotów oraz formy zajęć dydaktycznych i metod kształcenia są prawidłowe. Stosowane są różne formy, różne sposoby przekazywania i utrwalania wiedzy. Wykorzystywane metody aktywizujące stwarzają studentom możliwość użycia zdobytej wiedzy teoretycznej i dzięki niej nabywanie określonych umiejętności praktycznych. Zakładane w programie kształcenia efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

Zarówno liczba, jak i struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich umożliwiają realizację celów i efektów realizowanego programu studiów, na podkreślenie zasługuje fakt, że w wielu przypadkach posiadają oni doświadczenie praktyczne. Warunek minimum kadrowego został spełniony, a nauczyciele akademicy prowadzą zajęcia dydaktyczne zgodnie ze swoimi kwalifikacjami. Właściwy jest stosunek liczby nauczycieli akademickich, którzy zostali zaliczeni do minimum kadrowego na kierunku, do liczby studentów kierunku. Polityka kadrowa prowadzona przez Uczelnię jest przejrzysta, a efekty pracy kadry są na bieżąco weryfikowane. Uczelnia oferuje wsparcie rozwoju naukowego pracowników, co znalazło odbicie w dokumentach, obowiązujących na Uczelni. Przeprowadzone hospitacje świadczą o dobrym przygotowaniu językowym i merytorycznym nauczycieli akademickich oraz o dobrym poziomie dydaktyki w uczelni.

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa Uczelni umożliwia, zarówno w sensie ilościowym, jak i jakościowym, skuteczne prowadzenie kształcenia na kierunku *Filologia* oraz osiągnięcie zadeklarowanych efektów kształcenia. Pomieszczenia dydaktyczne są dobrze

wyposażone w niezbędny sprzęt. Studenci mają dostęp do Internetu. Zasoby biblioteczne (zbiory w wersji tradycyjnej oraz dostęp do elektronicznych baz danych) są wystarczające. Infrastruktura dydaktyczna jest przystosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych (windy, sanitariaty, specjalne stanowiska komputerowe).

Kryteria rekrutacyjne dla kandydatów na oceniany kierunek są przejrzyste i zrozumiałe. Uczelnia wspiera kandydata w procesie rekrutacji za pomocą dobrze dostępnych i kompletnych informacji na temat oferty dydaktycznej kierunku. Dokumenty dotyczące rekrutacji są sformułowane w sposób zrozumiały. Elektroniczny system rejestracji jest przyjazny dla użytkownika, znajdują się w nim wszelkie potrzebne informacje.

System ocen na studiach jest przejrzysty i klarowny. Karty przedmiotów skonstruowane w sposób czytelny, zawierają formę zaliczenia, liczbę punktów ECTS, opis efektów kształcenia, a także wskazanie literatury przedmiotu. Dostępne są również zakładane cele przedmiotu. Efekty kształcenia podane są w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Stopień ujednolicenia kart przedmiotu i staranność przygotowania dokumentacji zasługują na wyróżnienie.

Programy opieki materialnej i socjalnej w PSW w Białej Podlaskiej są oferowane w zakresie gwarantowanym przez ustawę Prawo o szkolnictwie wyższym. System przyznawania świadczeń jest przejrzysty i dobrze zorganizowany.

Struktura zarządzania kierunkiem jest przejrzysta. Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia jest skuteczny i pozwala na efektywną i kompleksową ocenę realizacji efektów kształcenia oraz stałe doskonalenie programu studiów i sposobów uzyskiwania założonych efektów kształcenia.

Udział interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych w procesie zapewniania jakości jest odpowiedni i pozwala m. in. na doskonalenie kultury i procesu kształcenia oraz wprowadzania odpowiednich zmian w programie kierunku z uwzględnieniem potrzeb zmieniającego się

Wszystkie wymienione wyżej czynniki w sposób pozytywny wpływają na uzyskiwanie efektów kształcenia i zapewnianie możliwie wysokiej jakości kształcenia. Dla pełnej realizacji tych dwóch celów niezbędne jest jednak podjęcie skutecznych działań korekcyjnych we wskazanych niżej obszarach, dla których sformułowane zostały odpowiednie zalecenia.

Wprawdzie struktura zarządzania procesem dydaktycznym na kierunku *Filologia* jest przejrzysta a działania na rzecz jakości wewnątrz Zakładu Neofilologii szeroko zakrojone, jednak dostrzega się brak komunikacji między przedstawicielami Zakładowego Zespołu Programowego ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia a Wydziałową Komisją Programową i Oceny Jakości Kształcenia, co uniemożliwia wpływ inicjatyw oddolnych na kształtowanie koncepcji i efektywności kształcenia na kierunku *Filologia*.

Z wypowiedzi studentów obecnych na spotkaniu z przedstawicielem ZO wynika, iż, zdarzają się przypadki, w których treść dostępna w sylabusach odbiega od tej, która jest prezentowana na zajęciach. Rozwiązaniem tej sytuacji może być pogłębienie analizy przeprowadzanej w ramach systemu zapewniania jakości kształcenia o ocenę zgodności treści realizowanych przez nauczycieli akademickich podczas zajęć z informacjami zawartymi w sylabusach.

Wprawdzie nadzór nad pracami dyplomowymi jest właściwy, a generalnie oceny wystawiane są w odpowiedni sposób, jednak nieliczne przypadki zawyżenia ocen zwracają uwagę na potrzebę większego rygorystu niektórych recenzentów w toku dokonywania ostatecznej oceny pracy dyplomowej.

ZO przedstawione zostały wyniki monitorowania karier absolwentów, będące rezultatem pilotażu na grupie badawczej, stanowiącej 10% populacji absolwentów 2013/2014 r. Przeprowadzone badanie było realizowane centralnie na poziomie uczelni. Spowodowało to istotne ograniczenia uzyskanych danych dla potencjalnego doskonalenia jakości procesu kształcenia na akredytowanym kierunku, głównie z uwagi na brak reprezentatywności danych i związane z tym ograniczenia dotyczące weryfikacji kierunkowych efektów kształcenia (przeprowadzony monitoring nie obejmował weryfikacji kierunkowych efektów kształcenia, a udział absolwentów filologii w próbie badawczej był niewielki). Z tego względu ewentualne wnioski i rekomendacje, które można formułować dla ocenianego kierunku na podstawie przeprowadzonego pilotażowego monitoringu karier absolwentów, mają niska przydatność dla podniesienia jakości kształcenia na kierunku.

Zakład Neofilologii prowadzi badania naukowe, które mają pewien wpływ na program kształcenia i angażują studentów filologii. Zważywszy plany rozwoju uczelni i zmianę jej statusu na akademię, tego typu działalność należałoby zintensyfikować, m.in. poprzez powołanie zespołów badawczych oraz wykorzystanie w większym stopniu kontaktów międzynarodowych. Uczelnia nie prowadzi współpracy międzynarodowej w zakresie dydaktyki i badań naukowych, a nauczyciele akademicy, mimo podpisanych umów, nie uczestniczą w wymianie pracowników w ramach programu ERASMUS. Również z uwagi na niską frekwencję studencką w programach wymian wpływ współpracy międzynarodowej i krajowej na proces dydaktyczny jest minimalny.

Wspomaganie studentów w procesie dydaktycznym przez kadrę akademicką i pracowników administracji zasługuje na uznanie, podobnie jak program opieki materialnej i socjalnej, jednak w dokumentach określających zakres pomocy materialnej dostrzec można usterki formalne (wskazane w Raporcie: kryterium 7.4). Studenci wyrazili także opinię, iż nie są informowani przez nauczycieli akademickich o błędach jakie popełnili podczas egzaminów i zaliczeń.

Wśród studentów świadomość korzyści płynących z ankietyzacji jest niewystarczająca – ich przekonaniu nauczyciele akademicy i tak nie wprowadzą formułowanych przez nich uwag w życie. Rekomendowane jest przeprowadzenie działań informacyjnych o ankietyzacji i jej realnym wpływie na jakość kształcenia oraz potrzebie budowy kultury jakości kształcenia.

Zalecenia, które wynikają z powyższej analizy sformułowane są poniżej.

Zalecenia

- usprawnienie przepływu informacji dotyczących zarządzania procesem dydaktycznym między Zakładem Neofilologii a władzami Wydziału;
- uzupełnienie analizy przeprowadzanej w ramach systemu zapewniania jakości kształcenia o ocenę zgodności treści realizowanych przez nauczycieli akademickich podczas zajęć z informacjami zawartymi w sylabusach;
- zweryfikowanie sposobu oceny prac dyplomowych w celu uniknięcia ocen zawyżonych
- uwzględnienie w procesie pozyskiwania danych dotyczących karier absolwentów podejścia pozwalającego na uzyskanie bardziej precyzyjnych informacji na poziomie kierunkowych efektów kształcenia. Rekomendowane jest również, aby dane służące ocenie oferty edukacyjnej PSW w Białej Podlaskiej były pozyskiwane nie tylko od absolwentów, ale także od pracodawców, studentów, kandydatów na studia, pracowników dydaktycznych i słuchaczy studiów podyplomowych;

- intensyfikacja badań naukowych i współpracy międzynarodowej, w tym wymiana pracowników i studentów;
- skorygowanie usterek formalnych w dokumentach dotyczących pomocy materialnej;
- umożliwienie studentom zapoznania się z etapowymi pracami końcowymi (egzaminy) w celu wyjaśnienia błędów.
- przeprowadzenie działań informacyjnych dla studentów wskazujących na znaczenie ankietyzacji (oceny pracowników) dla podnoszenia jakości i kultury kształcenia

Uwaga: jeżeli wyjaśnienia przedstawione w odpowiedzi na raport lub we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy z wizytacji będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen raport powinien zostać uzupełniony. Należy syntetycznie omówić wyjaśnienia, dokumenty i dodatkowe informacje, które spowodowały zmianę oceny (odnieć się do każdego kryterium odrębnie, a ostateczną ocenę umieścić w Tabeli nr 3).

Tabela nr 3

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			

Kryterium 7. System wsparcia studentów w procesie uczenia się. Zarzuty sformułowane w raporcie powizytacyjnym odnosiły się do:

- opinii niektórych studentów, iż nie wiedzą, gdzie szukać informacji na temat świadczeń pomocy materialnej;
- formalnych usterek w zapisach w procedurze odwoławczej dotyczącej przyznawania poszczególnych form pomocy materialnej;
- zgodności treści realizowanych w trakcie zajęć z informacjami zawartymi w sylabusach;
- opinii studentów o braku możliwości zapoznawania się z etapowymi pracami końcowymi;
- obaw studentów o utratę anonimowości ankiet studenckich.

W odpowiedzi na raport jednostka udzieliła wyjaśnień, z których wynika, iż

- informacje na temat świadczeń pomocy materialnej dostępne są na stronie www uczelni oraz zamieszczane w gablotach „kierunkowych”. Od przyszłego roku informacje te będą także dostępne na telebimach; stworzone zostaną także ścieżki indywidualnego dotarcia do studentów przez wirtualny dziekanat;
- trwają prace nad nową wersją regulaminu, w której usterki wskazane przez zespół oceniający zostaną usunięte;

- przy konstruowaniu sylabusów modułowych na rok przyszły nacisk zostanie położony na przyjęcie właściwych proporcji w doborze materiału i metody jego realizacji;
- istniejące zapisy w Regulaminie Studiów zostają studentom przedstawiane na zebraniu informacyjnym na początku każdego roku akademickiego; zawierają one jasne zasady dostępu do prac egzaminacyjnych. Uczelnia podkreśla, iż dotychczas nie zgłaszano problemów z dostępem do końcowych prac etapowych ani opiekunom lat ani prowadzącym zajęcia;
- uczelnia podejmie dalsze wysiłki mające na celu wyjaśnienie studentom pełnej anonimowości ankiet i niemożliwości wglądu do nich przez osoby będące przedmiotem ankietyzacji. Ankiety przeprowadzane są przez opiekunów lat i natychmiast zaklejane w kopertach. O wynikach ankiet nauczyciele informowani są dopiero po ich analizie i interpretacji przez kierownika zakładu.

Uczelnia uwzględniła także sugestię wysuniętą przez zespół oceniający szerszego propagowania możliwości korzystania przez studentów z indywidualnego planu studiów i programu kształcenia. Podjęto w tym kierunku odpowiednie kroki.

Wyjaśnienia przedstawione przez jednostkę uzasadniają podniesienie oceny kryterium ze „znacząco” na „w pełni”.